

ELOFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasabos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyitáti petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és esanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 157.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1912.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF

Szombat, február 24.

Mai számunk főbb közleményei:

- Lukács László a kéz törvényjavaslatokról.
- Az üzletvezetőségi palota a Béla-téren.
- Szakadás az ellenzéki pártok között.
- Cigányzenészek a tényőrozás ellen.
- Letartóztatott szédelgő.
- Tébolydába záratott aradi uriaszony.
- Aktuális emberek
- A szép asszony öngyilkossága.
- A óárnó.
- Öngyilkos lett, hogy vagyonát megmentse örökösének.
- Tarkaságok.

A póz.

Arad, február 23

Az emberek többségének a harc általában jobban imponál, mint a mindennapos dolgos szürke élet. Mindenki tudja ugyan is, hogy az ember örökké nem verekedhetik, nem háboruzhatik és még a katonákat se teremtették arra, hogy januártól decemberig véres csatákat vívjanak. Mindenki azt a meggyőződést vallja, hogy a harc helyett többet használ az izgalom nélkül való de hasznos polgári foglalatosság; de azért egy egy pillanatra felületes vélemény jobban meghódítja a harcias póz és a csatározás jobban hat.

Ennek a póznak varázsával akarnak hatni a Justh-pártiak a józan béke felé hajló függetlenségre. Gyávák, árulók, megalkuvók, — és így tovább, mindazokkal a jelzőkkel, a melyekkel dubaj emberek szokták a nyugodt-vérűeket ingerelni. A míg maguk tetszelegnek az engesztelhet-

lenség látszatában a többiekre is át akarják vinni ennek a hatását. Es a póz-elméletnek megszületett egy ötlete is a Hock János ajkán. Nem szereti ugymond az olyanokat, akik nappal kurucok, éjjel labancok.

Hát ez az ötlet erősen sántít az igazság útján. Semminő kurucot nem tesz labancná és egy labancot se tesz házaárulóvá, ha a céltalan, időt és egyéb javakat pazarló harc helyett a békét, vagy legalább is az erőt gyarapító pihenőt választja. A kurucokban is, minden kurucságuk mellett föl kell tenni annyi higgadságot, hogy meggondolják: a világ és a baza nem arra való, hogy csak az ő hirüket, az ő dicsőségüket gyarapítsa. Ep a kuruc generálisok különböztek abban más országok hivatásos harcosaitól, hogy a harcot nem mestersegre, hanem magasabb célokért folytatták. S ha a kuruc generálisnak dönteni kellett volna valami fölött, ami neki a híret növeli, de az ország népének csak kárt okoz, — hát aligha választotta volna ezt.

Hanem Justhék, a kuruc fogalom szabadalmasai, csak egyet a maguk híret és festői pózát tartják szem előtt. Ok arra születtek, hogy harcoljanak, — az már mindegy, hogy logikai összefüggés nem mindig volt a célok között, a miért „utolsó csöpp vérükig“ küzdöttek. Megengedjük: talán külön-külön és együttvéve szép és nemes, jóra való dolgok voltak, a melyek megvalósítását talán mások is szívesen vették. Mások azonban, a

kétségtelen tudatán, hogy el nem érhetők, nem vesztegették a nemzet vagyonát, adóját és az energiát arra. S mihelyest ennek férfias belátására jutottak, — a maguk lelkiismeretének tartoztak azzal, hogy a céltalan és eredménytelen küzdelmet ne használják föl népszerűség-szerzésre, tömegámitásra.

Most ugyanez a helyzet. A komoly, felelősségüket átérző emberek tudják, hogy a véderőreformot kikerülni nem lehet; ha tehát az ország érdekét tekintik, azt még akkor is meg kell szavazniok, ha attól lehetne tartani, hogy ez pillanatnyilag nem tetszik a tömegeknek. Mert komoly politikusként elvégre másként kell gondolkodni, mint a népgyűlési szónokoknak és ugyan mi lenne az országból, ha mindenki, minden dolgában csak azt nézné, a hiusága által kormányoztatva, hogy köztetszést fog-e aratni, vagy sem.

Ma azonban már nem kell attól tartani, hogy a komolyság és a megfontolás politikája egyben a népszerűtlenséget jelentené. Azoknak a korteseknek, akik azt híresztelik, hogy „jelöltünk ki fogja eszközölni a kerület polgárai számára az adóelengedést“, ma már nem hisznek a választók. S amint eljutottak annak belátására, hogy adót fizetni kellemetlen, de kell, azon módon megértik azt, hogy a véderő fejlesztése terhes ugyan, de kikerülhetetlen. A Justhék harcias póza csak a kiskorúaknak imponál, vagy azoknak, akik más cé-

Két történet — egy mese.

Írta: Sz. Szigethy Vilmos.

Ha most geológus volnék, csodaszépen el tudnám mondani, hogy miből lesz a hegy mélyében az arany? Olyanféleképpen képzelném el, hogy titkos utakon vándorol valami anyag, az talánomedik, emerről is kap desztilláló pótléket, amarról is, találkozik egy másik anyaggal (mert miért találkozzanak csak az emberek?), végeredményben pedig az a szürke kőbe foglalt csillagás azt hiszi magáról, hogy ő már kéz érték. Pedig hát dehogy is az, dehogy! Mindenesetre van benne valami a kincsből, az érték csak később alakul ki, mikor számtalan apró aranyorszem került együvé.

En is novellát akartam írni a szerelemről a bimentem az emberek közé, hogy kutassam a tárgy megnyilvánulásait. Egészen elkedvetlenedtem aztán. Ami történetet, jelenséget tapasztaltam, ahhoz nincs kedvem, de megpletykálni se szeretek. Néhol viszont felosilant valami báj, de az meg olyan kevés, hogy nem telik belőle egy nyulfarknyi novella sem. Valóságos aranyorszem ugyan, hanem hát mit ér, ha csak orszem? Elvéssz a mosás-ban, lesodorja a víz, minden igyekezetet meg kellene erőltetni, hogy valami itt maradjon belőle.

Nem ér ez így semmit, keressünk hozzá még több szemet, hátha így kialakul! Nem tudom biztosan, megtaláltam-e. mindenesetre fel-

osztom az anyagot, állítsa össze az, akinek kedve van hozzá.

Az első történet.

A kis Ilonkát kétségbeesett helyzetben találtam. Kristályokat szórt a napsugár, amint megtörött a könyeire, ennyit sirni intenciósa nem illik egy tizenhatéves leányrának.

Havagudnom kellene rá, mert bácsinak hív, bácsi pedig még nem akarok lenni. Azért, hogy valamikor ifjú lelkesedéssel rajongtam az édesmamáért, a bajszomat még mindig legényesre pödöröm ki és alkalmadtán elbitem, hogy a mamáról szóló történet nem is igaz, mert pro primo én elvált ember voltam régen, mikor ő bálózni kezdett, pro secundo csak az elemibe jártam, hogy férjhez ment, — eh, tudom is én, melyiket kell mondanom. Nincs is hozzá semmi közöm. De a szívembe vág valami, amikor Ilonka azt mondja, hogy bácsi.

Egyelőre a könyeken akadtam meg. Olyan- valamt éreztem, hogy itt valakinek meg kell buznom a fülét, mert mégis csak lelketlenség szükségeltetik Ilonka megrikatásához!

— Ki vele, hol a bűnös?

A leány még mélyebbre hajtotta le a fejét és nem válaszolt. Ohó, nagy eset lesz, ritka nagy eset.

— A mama volt?

Csak a fejével jelezte, hogy nem az. (Hála

Istennek, már kezdtem ugyanis megbánni az elhamarkodott fogadkozásomat.)

— Akkor apa?

— Apa sose bánt, — nyökdécselte Ilonka.

Helyes, ezt szeretem. Az apa legyen gyöngéd és figyelmes a kisasszony leányával szemben.

— Tudom már, az iskolában epéskedett a fizikás kisasszony!

Ilonka megint mutatta a fejével, hogy ez-uttal is rossz helyen kutakodom. Amire aztán szörnyű hős lettem, hiszen nem kell hadilábra kerülnöm azokkal, akiket részint szeretek s akiktől részint félek. (Tessék kitalálni, melyik felekezethez tartozik a fizikás-kisasszony!)

— Szét fogom szedni a haszontalant! — ordítottam. — Majd megtáncoltatom én, csak kerüljön a kezembel! Most már tudni akarom, hogy ki volt?

Hát az így semmiképpen sem haladt simán előre, Ilonka előbb teljesen ki akarta magát sirni. Hagytam. Női könyekhez nem értek, de hasztalan is volna ellenük védekezni. Megvan azoknak a rendes utjuk, assák csak meg medrüket a rézsaszirmon, majd szivárvány támad a nyomukban az sjk tava körül.

Csodaszép májusi reggel volt, virággillattal tele a kert, a dupla violák azomornak voltak egy kicsit, de hát ez az nincs mit csodálkozni. Hiszen Ilonka sirt.

Már kezdett derengeni. Mindegy. Én tudok

lok, más érdekek javára hasznosítják ezt a szinpadias politikát. A Kossuth-párt akkor adná politikai serdületlenségének igazi bizonyosságát, ha azután, hogy a béke gondolatához, a helyzet kellő megértéséhez eljutott, — a Justhék póza és olcsó jelszavai által eltántorítatná magát.

Lukács László

a kész törvényjavaslatokról.

— A képviselőház ülése. —

Távirati tudósítás.

Budapest, február 23.

A mai ülést is napirend előtti felszólalások töltötték ki, de ezek soraiból magasan kiemelkedett a pénzügyminiszter jelentős és hatásos nyilatkozata. Lukács László pénzügyminiszter beszédében elosztotta Déry Zoltánnak azt az aggályát, hogy nem fordítunk-e belügyi szükségleteinkkel szemben túlságosan nagy összegeket katonai természetű kiadásokra. Itt a számok beszélnek és a pénzügyminiszter ennek megfelelően számbeli adatokkal igazolta, hogy országos költségvetésünknek évi nyolcvan millió emelkedéséből csupán hat százalék esik hadügyi kiadásokra, 94 százalék pedig a kulturális, gazdasági és szociális célokra jut. Ez a bizonyítás az egész képviselőházat megnyugtatta és ennek az alapján bizvást kijelenthetta a miniszter, hogy a véderőjavaslatok miatt semmiféle szükségletünk kielégítése háttérbe nem szorul. Hozzá is tette, hogy a kormány haladéktalanul hozzá is lát iskoláink nagymérvű szaporításához és a közuti hálózat fejlesztéséhez. Vázolta azután a miniszter a készen álló javaslatokat, melyek tárgyalását az obstrukció kisérteti. Az állami tisztviselők új és kedvezőbb nyugdíjtörvénye is készen van és ez a törvény az árvákról és özvegyekről is humanusabban fog gondoskodni, sőt a már nyugdíjas özvegyek sorsát is javítja. Előterjesztés készül a felette szükséges vasuti beruházásokról, az állami tanítók és tanítónők fizetésrendezéséről és a papi kongrua rendezéséről, készen van továbbá egy törvényjavaslat, mely a munkások ezreinek szerez védelmet a tüdővész ellen szanatóriumok létesítése által. Igen helyesen cselekedett

a pénzügyminiszter, hogy ezt a munkanyagot ismertette: hadd lássa az ország, milyen üdvös munka az, melynek elvégzését az obstrukció megakadályozza.

Náray Lajos féltiszenegyor nyitotta meg az ülést. Bejelentette, hogy a napirend előtt Lovászy Márton, Zichy Aladár gróf, Holló Lajos, Bikády Antal, Győrffy Gyula és Vertán Endre kértek szót. Valamennyinek megadta az engedelmet.

(Három ellenzéki felszólalás.)

Lovászy Márton azt bizonyítja, hogy a miniszterelnöknek a Kossuth-parti feltételeire adott válasza az engedményeknek még a látszatát is messze elkerüli. Nem érti tehát, miért szerel le a Kossuth-párt. Ha azért, mivel a Justh-párt választójogi radikálisusától fél, akkor kérdi: gondoskodtak-e Kossuthék a másik oldalon is garanciákról? Vagy talán a kormánytól függő, összerésárolt többség választójogi lelkiismeretességében jobban megbiznak? Annál csodálatosabb előtte Kossuthék állásfoglalása, mivel a választójogi kérdésében többször konstatálták egymás befogásának közelségét. A Justh-párt sem akar olyan választójogot, amely a magyarság vezető állását veszedelembé hozza. A Justh-párt följáratlotta provizórium sem mai dolog, miért csak most duszog miatta a Kossuth-párt? A szocialistákkal való szövetség erkölestelenségét is csak most fedezik fel. Az izolálás nem csüggeszti el a Justh-pártot, tovább fog harcolni egyedül is, hisz eddig is nagyrészt egyedül harcolt. (Zajos tetszés a szélsőbaloldalon.)

Zichy Aladár gróf a néppárt nevében ki jelenti, hogy a véderőjavaslat ellen ezután is küzdelel fog a párt. Még van győződve róla, hogy ha a javaslatban foglalt serelmek kiküszöbölhetnek, az ellenzék eláll a kivételes fegyverek alkalmazásától. A választójogi reformot pártja is kívánja, még pedig demokratikus irányban. Nem járulna azonban hozzá, hogy a katonai büntetőperrendtartásról szóló javaslat kiszakittatók a véderő-komplexumból. Ennek a javaslatnak igen humanus és szociális rendelkezései vannak, ezért a sorsát a véderőjavaslattal együtt kell biztosítani. (Helyeslés balról.)

Holló Lajos az elmúlt évtized küzdelmeinek tanulsága után a mostani harc feltétlen szükségességét hirdeti. A mi parlamentáris viszonyaink között egyedül a kisebbségnek van módja, hogy parlamenti haraban előre vigye az országot. Tévedés azt hinni, hogy az általános választójog alapján összeülő parlament eljéti a nemzeti követelményeket. A választójogi kérdésben a két függetlenségi párt közé csak mesterségesen lehet akadályokat állítani. A ki-

terjesztés mértékében körülbelül megegyeznek, vagyoni cenzust egyik sem akar, a nemzeti szempontokat mind a kettő megakarja óvni. Csak a titkosság dolgában van eltérés, mert a Kossuth-párt részleges titkosságot akar, a Justh-párt pedig korlátlan. Hosszasan bizonyítja a titkos szavazás elengedhetetlen szükségét, azután pedig a véderő provizórium célszerűségéről beszél. A harcot nem fejezik be addig, míg sikert nem érnek. (Zajos helyeslés a szélsőbalon)

(A pénzügyminiszter beszéde.)

Lukács László pénzügyminiszter a véderőjavaslat körül ellenzéki részről fölmerült pénzügyi aggodalmakra reflektál. Elismeri, hogy a katonai terhek határát helyesen állapította meg az ellenzék a feltétlen szükségességben. Teljes, tökéletes pontossággal azonban a priori nem lehet ezeket a költségeket megállapítani, de hivatkozik a miniszterelnök egyik legutóbbi beszédére, amely már bejelentette, hogy a pénzügyminiszteri két ceruza törölt mindent, ami nem volt feltétlenül szükséges. A reform keresztülvitelének terhei eredetileg 1050 millióra voltak tervezve, ebből sikerült közel egy harmadot, 298 milliót a pénzügyminisztereknek lefűtteni és így mindössze 757 millió maradt a reform programszerű költsége. Ha most leszámítjuk a közös vámbévételek jövedelmét, akkor az 1916-ig egy-egy esztendőre eső költség valóban nagyon csekély. A provizórium esetére nincsenek ugyan költségsszámításai, de bizonyos, hogy a provizóriumtól előbb-utóbb végleges állapotot kellene teremteni és az is bizonyos, hogy e pillanatban annak a végleges megoldással való változtatása sokkal drágább volna, mintha most egyszerű uton jutunk a teljes reformig.

(Hat százalék a hadügyi költségemelkedés.)

Rámutatva az esztendői arányilag csekély költségemelkedésre, hangsúlyozta, hogy a hadügyi költségeknek ez a mérsékelt emelkedése egyáltalán nem szorítja háttérbe a kulturális és gazdasági igények kielégítését. Sőt már épen az ideai költségvetés mutatta meg, hogy a kormány fokozott gondot tud lenni ezekre az igényekre is és az ország anyagi ereje ezeket is bőven dotálni tudja. Arra nézve, hogy a hadügyi költségek további emelkedése 1916. után nem fog nagyobb méreteket ölteni, személyes garanciát ő ugyan nem nyújthat, de objektív garancia van, mert a közös költségek esztendői átlagos emelkedése mélyen alatta van még százalékosan is az állam rendes kiadásai emelkedésének. Évenként 80 millió koronára lehet az utóbbi időben az állami kiadások növekedésének átlagát tenni, holott a közöltségek emelkedése csupán 5 millió. A 80 millió

várni. Istenem, vártam én ennél tovább is, hátha.

— Az úgy volt... — kezdett bele később a kis leány.

— Mindeneke'őt ki rikatta meg?

— Az orgona, a fehér orgonavirág — mondta sóhajva, ólébe eresztett kézzel Ilonka.

— Ejha, ezt se hallottam még!

— Ugyan, hát mond'an, hogy várjon, sorba jön minden. Az úgy volt, hogy én, meg a Noszlopy Laczi... Hiszen tudja már ezt, mit feggat anyira.

— Tudom, fiam, udvarol magának az a gézengúz.

— Kikérem az ő nevében!

Hamar visszaesett megint a szerepébe.

— Ne haragudjon a bácsi, de meggyőződtem róla, hogy csakugyan gézengúz. Lelketlen ember.

— Na látja! Csak értek valamit én is a dolgokhoz!

— Hát igen. Ő mindig azt mondta, hogy szeret, mert erre az elhatározásra tavaly jutott a felsőleányok bálján, ahová nagy rimáncodásra engem is elváltak. És ő nem egy jellem, mert én tanultam a kulturtörténetet és a rómaiak között egészen más jellemek voltak, mint például a karjukat parázzsal égeték és mások. Meg igaz, a Gracchusok is, akiknek az anyjáról is kellett tanulni.

— Helyes. Tebát Laczi nem jellem.

— De nem ám. Mert szabad-e azt a mély szerelemnek megtenni, hogy hazakiéri a Lö-

wingert az iskolából és könyvet ad neki kölcsön? Szabad ez a szerelemnél?

— Isten mentsen, már hogy volna szabad? A régi rómaiak máglyán égettek meg minden szerelmet, aki másnak könyvet adott kölcsön.

— Hát, látja, ő pedig megtette ezt és — sajnos — mégis e'kerüli a máglyát.

— Mi van az orgonával?

— Várjon sorjára. A kölcsönkönyv még az ősszel volt, az igaz, mindjárt a tanév kezdetén, amikor az idők végtelenségébe mind'össze három hónap folyt a felsőleányok bálja óta. És az is igaz, hogy én még akkor nem adtam szóbeli választ, miadössze arra kértem föl, hogy írjon az emlékkönyvembe, mert hátha meghalok és akkor már késő lesz, mert a mama nem nyújtja át írás cöljából az emlékkönyvet.

— Más nem történt akkor?

— Nem. Engem is a Thanhoffer kísért haza az iskolából, de ez nem volt komoly, mert közel lakunk egymáshoz.

— És mikor adta meg a szóbeli választ?

— Ez a körülmény a télen történt, korcsolyázás közben, mert részint nagyon nyazgattott, részint pedig mindig a Thanhofferrel szekirozott.

— Hát szereti?

Ilonka arcon megint jelentkezett egy kis felhő.

— Akkor azt hittem, hogy igen, de ma reggel óta gyűlölöm és szeretnék meghalni.

— Várjunk egy kicsit, nem jó azzal sietni. Haladjunk csak tovább. Mi történt tél óta?

— Minden jó.

— Mikor kezdődött a rossz?

— Tegnap.

— Azt szeretném hallani.

— Hát tegnap megint láttam a Löwingerrel, de elfordítottam a fejemet, mintha nem venném őket észre, mert nekem közönyös az egész és félttem, hogyha megszakad a szívem, ők ne mulassanak az én vergődésemen. Megfogadtam magamban, hogy elkerülöm, ebben az életben egy árva szót sem váltok többé vele, a Löwingerrel pedig nem ülök holnaptól egy padba. Azért holnaptól, mert ma igazgatói szünetünk van május elsejének tiszteletére. Szóval, köztünk vége mindennek. Ami volt, az elmúlt, szép hajnali álom volt. Délután is csak azért mentem a boltba, mert mindössze két hétre való horgolócérnám van s kellemetlen, ha az ilyesmi hirtelen kifogy.

— Biz' az kellemetlen. A római kis leányok nem két hétre, hanem két hónapra gondoltak előre.

Ilonka nyelt egyet, aztán folytatta.

— Hát amint megyek, előttük kellett elhaladnom, ő már várt a kapuban.

Nem állhattam meg, hogy meg ne forgaszam a szivében a tört.

— Gratulálok, — mondtam, — hallom, hogy nagyon boldog.

Erre ő elkezdett mindenfélét beszélni, hogy a Löwinger kezdett ki vele, meg nem is igaz,

kiadási emelkedésből tehát 5 millió, azaz mindössze 6 százalék jut közös kiadásokra, 94 százalék pedig gazdasági, kulturális és más célokra esik. Ennek a 6 százaléknak emelkedése nem valószínű, mert az eddigi rendkívüli kiadási tételek megismétlődni nem fognak. Óriási többlet gyanánt szerepel eddig például Bosznia annexiója, ami többé előfordulni nem fog. Ugyancsak ilyen kiadási emelkedés maga a véderőreform, amely ha egyszer teljesül, hosszú időnkig nem fog ismétlődni. Ezzel költségekben is nyugvópontra jut a hadsereg körül való kiadások emelkedése és az ezután következő esetleges csekély többleteket ennél könnyebben elviselhetjük, mert hiszen vámbevételeink is növekednek.

(Uj beruházások és reformok.)

Képesek leszünk tehát mindazokat a föladatokat teljesíteni, amelyek ránk báramlanak. Hiszen az iskolák nagymértékű szaporításának programját részben már az idei költségvetés beváltja, az utalózat fejlesztése érdekében is nagyobb összegeket vett föl a azokat még növelni akarja a kormány és ezeken kívül is annyi közérdekű, annyi nagyfotosságu kérdés vár megoldásra, hogy senki nem veheti magára a felelősséget azért, ha azoknak megoldását a parlamenti ellenállás eltorlaszolja. (Zajos éljenzés és helyeslés jobbról.)

Ezek közé a föladatok közé való egy sereg igazságügyi reformjavaslat, a tisztviselők családi pótléka iránt benyújtandó törvényjavaslat, az állami tisztviselők nyugdíjjárulékáról, özvegyeiknek, árváiknak nyugdíjügye rendezéséről, a már nyugdíjazott, de sanyaru helyzetben lévő özvegyek nyugdíjának fölemeléséről szóló törvényjavaslatok. Törvényjavaslatot szándékozik benyújtani a kormány a vasúti beruházások nagyobb mérvű dotálására végett, hogy azok a kellemetlenségek, amelyek minden öszszel megismétlődni szoktak, végre-valahára elkerültesenek. Az állami és nem állami tanítók fizetésének rendezéséről is törvényjavaslat készül. A tődévész elleni szanatóriumok föllállítására is nagy gondtal óhajjt lenni a kormány. Mindezek alapján ezekre a rendkívüli fontosságu föladatokra való hivatkozással arra kéri a Ház, hogy menjen bele a véderőjavaslat tárgyalásába, intőzse azt el és tegye lehetővé, hogy az országra annyira égetően sürgős és nagyfotosságu javaslat elintésésével üdvös törvényalkotó munkát végezhesen a képviselőház. (Höszszantartó zajos éljenzés és taps a jobboldalon.)

Ezután Gyöffy Gyula következett volna napirend előtt szólásra, de mivel háromnegyed kettő elmúlt, az elnök az ülést a mai napirenddel holnapra halasztotta.

Szakadás az ellenzéki pártok között.

— Lukács beszédének hatása. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, február 23.

Héderváry Károly gróf miniszterelnök beszéde, mellyel végleges választ adott volna a Kossuth párti békeföltételekre, holnapra maradt és ezzel holnapra maradt a Kossuth-párt értekezlete is. A függetlenségi elnöki értekezlete ellenben megvolt és a három párt éles ellentétbe jutásával végződött. A kormány nevében pedig Lukács László válaszolt azokra a pénzügyi aggodalmakra, melyek a békeföltételekkel kapcsolatban az ellenzék részéről fömerültek. A pénzügyminiszter kijelentette, hogy a kormány a lehetőségig mérsékelte és lealkudta a véderőreform költségeit, közel harminc százalék, a mit így megtakarított az országnak. A reform költségét a kormány olyan pénzügyi politikával ellensúlyozza, a mely lehetővé teszi, hogy az ország legfontosabb szociális, gazdasági és kulturális szükségletei az adóterhek újabb emelése nélkül kielégíttessenek. A miniszter felsorolását, mellyel e kilátásba helyezett kormány-programot ismertezte, a jobboldal szakadatlan tetszéssel kísérte, de fejtegetéseinek hatása meglátszott az ellenzéken is.

A pártok hangulata.

A Kossuth-párttal való békeségen különben ma végezték az utolsó simításokat. A párt ugyanis értekezletet tartott volna, minthogy azonban a miniszterelnök beszédére csak holnap kerül a sor, Apponyi Albert gróf úgy nyilatkozott a folyosón, hogy a párt csak ennek meghallgatása után fog dönteni.

Andrássy Gyula gróf, az egyezés busgó közvetítője, egész délelőtt sürün tanácskozott a párt vezéréberekkel, különösen Apponyi Albert gróffal és többször informálta a miniszterelnököt is a Kossuth-párt kedvéről és kívánóságairól. Az a nyugtalanság, melyet Kossuthék balzárnyán a béketárgyalások keltettek, még ma sem tlt el egészen. Általában azonban bizonyosra veszik, hogy az elégedetlenkedők alávetik majd magukat a párthatározatnak és miatt aligha fog egyetlen kilépés is történni. Justhék változatlan készséggel zörgetik to-

vább a fegyvereket és hangoztatják, hogy magukra hagyatva még elszántabban folytatják a harcot. Justh Gyula több Kossuth-párti képviselő előtt, akik a választások lehetőségére emlékeztették, ki is jelentette, hogy erre is készen állnak.

Lukács László pénzügyminiszter beszéde ugyanis azt a benyomást erősítette meg az embereken, hogy a kormány csakugyan számol a választás eshetőségével is.

Az elkeseredett Justh Gyula.

A folyosón a miniszterelnök, Apponyi Albert és Tisza István tanácskoztak a körülöttük nagyon izzó volt a hangulat. A Justh-párt a Kossuth párttól teljesen elkülönített csoportokba verődött össze, pedig a vezérek ma délután együttes tanácskozásra voltak összehíva.

Később, amikor Andrássy, Héderváry és Tisza beszélgettek a folyosón, nemsokára Mezőssy Béla is csatlakozott a csoporthoz, majd Andrássy Tóth Jánosért, Deésy Zoltánért, Kelemen Bélaért és Kállay Ubulért ment és együtt tárgyaltak pár percig.

Délután félkettőkor izgalmas párbeszéd volt a Ház folyosóján Justh Gyula és Szatmári Mór szerkesztő között. Nagyon hevesen, ingerülten tárgyalták a béke ügyét és oly hangos volt a vita, hogy Lukács László beszéde alatt sokan kitódultak a teremről a folyosóra. Ugy kezdődött, hogy a Justh-pártiak szemrehányást tettek Szatmárinak a Kossuth-párt visszavonulása miatt.

— Nekünk van igazunk! — mondta Szatmári. — Inkább odaadunk mindent, de a mostani rendszer mellett nem akarunk új választást.

— Hát mi nem ezt akarjuk? — kiáltott Justh. — Nem azért kínáltunk katonai provizóriumot, amely legfőlebb két évre szól és legfőlebb néhány ezer ujonceal kerül többé ez idő alatt, hogy megkapjuk sürgősen a választójogot? — Ep ezért nagy következetességgel nem akartok provizóriumot adni, inkább fölkináljátok tizenkét évre a végleges véderőreformot. Hol itt az okosság?

Szatmári nyugodtan felelt a heveskedő Justh Gyulának:

— De nem látjátok mi fog történni? Szétkergetnek, letaposnak benneteket! Hát ez az okosság? Téged karóba fognak huzni, kegyelmes uram!

hogy szereti, mert csak engem szeret, amit bizonyít azzal is, hogy ép most ír hozzám egy verset. (Ugy-e, bácsi, őt is a hírneves költők közé lehet már sorolni?)

— Tekintve, hogy a klasszikusok már meghaltak, — mindenesetre.

— A vers gyönyörű volt, de én nem skartam elhinni a szavait, hadd szenvedjen a hűtlenségi kísérletért.

— Mit tegyek? — mondta végül és látszott rajta, hogy valóban szenved.

— Holnap május elseje lesz, — feleltem én — tűzzön egy fehér orgonát az ablakomba. Es a virág olyan ritka minálunk, hogy alig van belőle egy-két bokor, de meg az idén későn jött a tavasz, talán nem is nyitott ki. Azért nekem fehér orgona kell!

Ő szívére tette a kezét, két ujját feltartva és úgy mondta:

— Esküszöm, hogy lesz!

Honka szava megint elesuklott, két könyccsepp veszedelmesen kezdett lógni a szempilláin.

— Aztán... aztán ma reggel tele volt az ablakom... brühüh... petrezselyemzöldjével. Így megalázni valakit!

A második történet.

Stomoru dolog, kétségtelenül kellemetlen is, de mit ér, ha nem mese. Sovány, gyermekes, érzékeny, serdülőleányok bizonyára együtt éreznek Ilonkával és a pokol fenekére kívánják

László urat, úgy is mint laicitaryárt, azonban novella nem lesz belőle.

A déli órákban bevetődtem a sörházba. Ünnepele is van, meleg is van, friss csapolás is van. Ha jogaimat kell keresni, sose féltésék a magyart, talál az eleget.

A friss csapolások már a vidám előrehaladottság stádiumában voltak, a hosszú asztal tele virággal, középttt egy csodálatos fehér orgonásg. Brammer Fülöp, a javithatatlan korhely, pedig odajön hozzám is.

— Ezt el kell mondanom, olyan kolosszális tréfa.

A többiek hallották már, hanem nevettek rajta jó előre a korlátolt emberek szokása szerint, akiknek a fejében megreked egy szó. Nincs abban a szóban semmi mulatságos, a kívül állót bosszantja, de ők dünek a kacagástól, mikor valamelyik a hallgatás szünetközeiben beihajítja a levegőbe.

— Ugy volt, — kezdte Brammer Fülöp — hogy az éjjel nem aludtam semmit, mert látni akartam a fölkelő napot.

— Sárgarépa! — kiáltotta el akkor valaki magát és megindult a nevetés.

Az elbeszélő látta, hogy nincs jó kedvem, hát megragadta a kabátomat.

— Várj csak, majd nevezsz mindjárt te is, csak a végire jussak. Ugy volt, hogy éjfélig borozgattunk, aztán kimentünk a szabadba. Jó messzire. Hallottuk kukorékolni a galeai kaka-

sokat, mikor virradni kezdett és vissza indulunk. Utközben a zöldségtermelők kertjeihez értünk és összeszedtünk egy csomó sárgarépát. (Viharos derűtség, többen az asztalt verik.) Ez alatt a nap feljött, anélkül, hogy észrevettük volna, de hát az nem tesz semmit, majd találkoznak vele máskor. Mentem aludni. És amint haladok, észreveszek egy ablakba tűzve egy fehér orgonásgat. Ezt, oi, amit az asztalon létsz. Kolosszális tréfa lesz, gondoltam magamban, nyilván valami szerelmes ki leány álmodik most bent a lovagjáról, — hogy meg lesz ez lepede reggel! Azzal lescsdtem a virágot és átnyújtottam a szendergő szüz álmái számára a petrezselyem zöldjét.

Utó-történet.

A sörszital társatája valósággal tombolt, annyira tetszett a történet. A pincér arról tett jelentést, hogy friss csapolás van, de az én szemem csak Jolánkát látta, majd összefolyt előtte minden és akkor úgy vágtam képen Brammer Fülöp urat, hogy az asztal alá fo. dult.

Mert mindig mondtam, nem olyan könnyű novellát írni, amint azt a szentjánosi bíró hiszi. Ő ugyan csak azt nem érti, hogy a csodában lehet úgy kiszáritani a történetet, hogy épen a hasáb végén érjen véget, — de a valóságban sokkal nehezebb összeszedni a szerzetesférfi szemeséket.

Justh magából kikelve kiáltott:

— Engem? Az én választóim?

— Igen, öt forintért azt is megteszik — válaszolt Szatmári. — Engem imádták, mégis eladtak.

— Hát tudod mit? Huzzanak karóba, de mégse adom el magamat. Inkább meghalok, de nem leszek áruló.

— Hát azért küldtek ide a választóid, hogy meghalj? Hát ez az okosság?

Sümei Vilmos közbevágott:

— Inkább tiporjanak le, de leköpní nem hagyom magamat.

Bakonyi Samu megjegyezte:

— Van még egy harmadik eset. Azoké, akik meg is fognak bukni, de le is köpik őket

Tisza a békéről.

Érdekes epizódja is volt a folyosónak. Ugy történt a dolog, hogy Tisza Istvánnal, aki aktákat szorongatott hóna alatt, szemközt jött Kelemen Samu.

— Mit szorongatsz, kegyelmes uram? — kérdezte tréfásan a Justh-párti képviselő. — Békét vagy háborút?

Tisza nevetve felelt:

— Jóformán semmi sincs nálam. Papirosok...

— Ez előny. Nyilván, ha volna valami nálad, az csak ellenünk szolgálna.

Tisza:

— Ha választhatok a háború és béke között, akkor én, atínek annyi bajom volt a hadakozással, okvetlen a békét választom.

S utána tette:

— Azt hiszem, meg is lesz a béke!

„Egy tenger“ a függetlenségi pártok között.

A függetlenségi pártok kiküldöttei ma délután jöttek össze a minap elhatározott elnökségi tanácskozásra Kossuth Ferenc lakásán. Az értekezleten a pártönkivüli negyvennyolcasok részéről megjelentek: Egry Béla, Polónyi Géza és Csermák Ernő; Szabó István kisgazda párti; a Justh-párt részéről Justh Gyula, Batthyány Tivadar gróf és Földes Béla, (Holló Lajos kimentette magát), Kelemen Samu, továbbá Apponyi Albert, Mezóssy Béla, Désy Zoltán, Tóth János, Szentiványi Árpád, Sággy Gyula, Bethlen István és Kelemen Béla Kossuth párti képviselők.

A függetlenségi pártok nagy szakadása óta ez volt az első alkalom, hogy a párt valamennyi árnyalatának képviselői együtt jelentek meg Kossuth lakásán. Az értekezlet 4 óra 10 percig tartott, akkor a Justh-párti és a pártönkivüli negyvennyolcas képviselők eltávoztak, míg a Kossuth-pártiak együtt maradtak és folytatták a tárgyalást.

A konferencián a függetlenségi pártok nem tudtak megegyezésre jutni és az értekezlet eredménytelenül végződött. A helyzetet először Kossuth Ferenc, majd Apponyi Albert változta, ezután nyilatkozott a Justh-párt, majd a pártönkivüli negyvennyolcasok. Ekkor felkelt Szentiványi Árpád és a következőket mondotta:

— Uraim! egy tenger választ el bennünket, legjobb lesz, ha szétmegyünk!

— Igazad van — mondotta Justh Gyula — gyerünk széjjel!

Erre felkelt Justh, Batthyány, Földes, Szabó, Csermák és Egry és elhagyták a helyiséget.

A képviselők eltávozása után a Kossuth-párt folytatta az értekezletet, amelynek során Apponyi előterjesztette azt a szöveget, amelyet a miniszterelnök adott neki a póttartalékosok, a katonai perrendtartás és a választói jog ügyében. Bejelentette, hogy ezt a szöveget be fog-

ják mutatni a pártnak ma esti együttes ülésén, amely a békét ratifikálni fogja.

Később azonban módosult ez az elhatározás, mert a Kossuth-párt ma estére összehívott értekezletét csak holnap fogják megtartani, a miniszterelnök beszéde után és ekkor fogják ratifikálni a békét.

Mi történt az értekezleten?

A függetlenségi pártok elnöki értekezletének lefolyása mindvégig izgalmas és érdekesítő volt, amint erről az alábbi részletes tudósítás beszámol:

A tanácskozás elején Polónyi Géza hosszabb beszédet tartott, amelyben az értekezlet összehívásának céljáról azt mondotta, hogy a pártönkivüli függetlenségi kötelességüknek tartották a két függetlenségi párt szétszakadását ebben a harcban megakadályozni, Különben csak két kérdésben van közöttünk ellentét: a provizórium és prius kérdésében. Ami a provizóriumot illeti, e tekintetben Holló mai beszéde teljesen megnyugtató lehetett, a priust pedig néhány év előtt az egységes függetlenségi párt állította fel, tehát nem lehet akadálya annak, hogy a pártok egyesüljenek a harcba.

Kossuth Ferenc erre kijelentette, hogy a provizórium gondolata néhány évvel ezelőtt tulajdonképpen tőle származott, azonban időközben arról győződött meg, hogy az illetékes tényezők ehhez hozzá nem járulnak. Nézete szerint azt a keveset is, amit a kormány deklaráció révén nyújt, el kell fogadni és a jövő számára megmenteni. Ez egyúttal azt is dokumentálja, hogy a függetlenségi-párt leveretése nem következett be, mert a kormány és az uralkodó igazolják, hogy a véderőreformhoz nem a függetlenségi-párt leveretése, hanem csak alku útján tudnak hozzájutni.

Szentiványi Árpád azt mondotta, hogy a Kossuth párt a kormánnyal való megegyezése esetén is tovább fog harcolni elveiért. Justh Gyulának a népgyűléseken tartott választójogos beszédei bizalmatlanná teszik és épen ezek miatt nem tartja szükségesnek az együttműködést.

Justh Gyula felszólalásában kifejtette, hogy az ősi függetlenségi program tartalmazza az általános, titkos és egyenlő választói jogot. Különben Désy Zoltán felé fordulva kijelentette, hogy Désyvel megállapodott annak idején, hogy a két függetlenségi párt mindaddig folytatja egyesült erővel a harcot, míg a véderőjavaslat meg nem bukik, vagy a napirendről le nem kerül. Szentiványi Árpád beszéde után azonban a pártok együttes értekezletét nem tartja összehívhatónak.

Batthyány Tivadar gróf szintén úgy vélte, hogy Szentiványi nyilatkozata után a tanácskozást felesleges folytatni.

Apponyi Albert gróf a prius tekintetében kategorikusan kijelentette, hogy a választói jognak a mai parlament által való megalkotását kellene biztosítani, mert különben akár kormányválság útján, akár házfelösszlátás útján a választói jog szempontjából egy rosszabb kormány jöhet. Ezért a véderőreform tétő alá juttatását a maga részéről szükségesnek tartja, hogy ezzel a választói jognak törvénybe iktatását a mostani kormány és parlament számára biztosítsuk.

Polónyi Géza kimutatta, hogy tavaly Kossuth Ferenc proklamációját intézett a nemzethez, amelynek szövegezésében Apponyi Albert gróf is részt vett, amelyben az van, hogy a Kossuth párt ragaszkodik ahhoz, hogy a véderőjavaslat a napirendről levétessék mindaddig, míg a nemzeti akarat sokkal szélesebb alapon nem nyilatkozik meg.

Kossuth, Apponyi és Tóth János egy-szerre kiáltják.

— Ez nincs benne! Itt egyébről van szó! Beszölitották a párt titkárát és elkérték tőle a proklamációt, amelyből kitűnt, hogy Po-nyinak igaza van.

Apponyi: Kérem, mi nem akarunk obstrukciót.

Justh Gyula: Akkor már elhatároztuk az obstrukciót.

Apponyi végül reményének adott kifejezést, hogy a sebek behegednek.

Erkor történt Szentiványi Árpád közbeszö-lása, amely után a Justh-pártiak és a többiek ottbagyták a Kossuth-pártot.

Az értekezlet után rövid idő múlva jelentették Kossuthnak, hogy a miniszterelnök kíván vele beszélni. A miniszterelnök nemso-kára fel is kereste Kossuthot és hosszabb ideig tárgyalt vele.

Öngyilkos lett, hogy vagyonát megmentse örökösének.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, február 23.

Vasárnap éjjel Kun József aranyműves és háztulajdonos öngyilkos lett. A Rókus-kórházban apoltak, amíg tegnap este szörnyű fájdalom között meghalt. Érdekes történet húzódik meg Kun József halála mögött.

Par évvel ezelőtt halt meg özvegy Kun Károlyné, akinek a Kisdíófa-utca 17. számú ház volt a tulajdona. Halála előtt különösen végrendekezett. A házat, amely most százhatvanézer koronát ér, rokonaiknak, Kun Józsefnek, Szeitz Józsefnek, Kun Máriának, Kun Károlynak és ennek hasonló nevű fiara hagyományozta. Két kikötést tett azonban. Az egyik, hogy a ház nem terhelhető meg, a másik pedig, hogyha az örökösek 1912. július tizenkettedikéig meg nem találják, a ház az erzsébetvárosi és terevárosi plébániának tulajdonába megy át. Valamennyien megmáltak eddig, csak Kun József és a fiatal, tizenkilencéves Kun Károly maradtak életben.

A gazdagság azonban csak megromította az azelőtt szerény és szorgalmas Kun József életet. Pazarolni, kártyasni, loverszenyezni kezdett. Könnyelmű élete adósságsinatlanságra kergette, kegyetlen uszorások karmai közé, akik minden javától megfosztották.

Ezek az emberek természetesen bizonyos kárörömmel ajánlották föl szolgálatukat neki, abban a reményben, Kun József 1912. július 12-én ugyanis szabadon rendelkezhetik a kisdíófa-utcai ház felerészével. Szívesen tételestek neki barmekkora összeget, mert Kun József megfelelő okiratot szolgáltatott nekik ellenértékül.

A minap a hitelezők már értekezletet is tartottak, amelyen meghánytak-vetettek, miként fogják követeléseiket érvényesíteni és Kun József adósságait összeszámlálva megállapították, hogy a kisdíófa-utcai háznak Kun Józsefre eső örökrésze immár az 6 kezükben van. Az intézkedéseket is megtették tehát arra nézve, hogy a lejárat napján — 1912. július 12-én — a ház felerészét a saját nevükre bekebelezzék. A teljes vagyontalanságnak és a tudata Kun Józsefet annyira lecsujtotta, hogy öngyilkosságra határozta el magát. Nem lehet tudni, hosszabb idő óta készült-e már erre, vagy sem, de igen valószínű, hogy a hitelezőknek és az értekezlete adta kezébe a fegyvert. Vasárnap este fölbölte magát a lakásban s tegnap meg is halt a Rókus-kórházban. Ilymódon a kisdíófa-utcai ház most már egészen a Kun Károly kiskoru fiáé lesz.

Kun József öngyilkosságával megmentette a vagyont az — örökösök számára.

Cigányzenészek a tényezőzés ellen.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 23.

A gazdasági és társadalmi evolúcióban, mely egyenrangú tényezővé tette a munkást a munkaadóval, most részt kérnek azok a sokat nyomorgó, keserű sorssal küzdő szegényei az életnek, akik arra hivatják, hogy mulattassák, zórakoztassák a közönséget. A fénytelen szemű cigányzenészekről van szó, akik tudásuk, életük és egészségük feláldozásával ott kuzzák a mulató publikumnak hosszú estéken, duhaj éjszakákon át az édesbús nótákat, fakszítják a száraz nyirettyű nyomán a vig mulatozást, kergetik el a gond nehéz felhőit. A cigányzene nélkülöshtelen követelménye minden kávéháznak, vendéglőnek. Kívánja a publikum, kívánja a kávék érdeke, hogy ott huzzák a legújabb áriákat, vidítsák fel kedélyünket.

Bizony nagyon nyomoruságos eseknek a fekete fiuknak az élete. A nyolc-tíz tagból álló kis csapat estétől reggelig, hosszú éjszakákon át zórakoztatja a közönséget és egyedüli keresmenyt a szánalmas, alázatos tényezőzésből összekoldult összeg, amelyből otthon tíz család kér kenyeret. Mert a tényezőzés valóban nem egyéb, mint a legszánalmasabb koldulás, a legmegalázóbb kenyérgyörgés ott, ahol a zenészek igazán nem könnyű munkája megérdemelné, hogy tisztességes díjazással fizessék meg őket az üzletemberek. Egyáltalában nem egészség, de nem is méltányos helyzet az, hogy a cigányok minden fixa fizetés nélkül tisztára a közönség könyöradományaira legyenek szorulva.

Bemegyek egy zenés kávéházba, iszom egy feketet, olvasom a lapokat és egy óra leforgása alatt négyszer jön a cigány tényezőzni. Természetesen, hogy minél többet jön szegény, hisz ezektől az apránként összekoldult fillérekből tartja el családját. Nem ilyenformán a cigány belekerül legalább negyven fillérembe, a kávé harminc fillérbe s ha a borraival is beleszámítom, elköltöttem egy koronát a lehető legyszerényebb igények mellett. Amellett az alázatos képtű cigány négyszer zavart olvasmányban, folyton zsebbe kellett nyulnom, ha csak nem akartam elküldeni azzal, hogy most nincs aprópénzem. Vajjon nem méltányosabb-e, nem igazságosabb az az állapot, hogy én a fekete kávéért fizetek — mondjuk negyven fillért és a cigány nem tolja elém a könyörgarások tálcáját.

Vagyis: a kávék és vendéglők adjanak a helyiségekben játszó cigányzenészeknek fixa fizetést, állapítsanak meg egy bizonyos létminimumot, honorálják egy pár koronával a szegény muzsikuskat a játékát és töröljék el a tényezőzést. A kávék bizonyára meg fogják találni számadataikat, a közönség meg lesz kímélve és a muzikus cigányoknak jut minden nap — legalább száraz kenyérre! Ezt akarják a temesvári s általában a vidéki cigányzenekarok megvalósítani és ennek a kivívása gyűjtötte egybe Temesvár közel ötven zenészt tegnap délután a józsefvárosi Krajován-féle vendéglőbe, ahol egy szíval foglalták állást a tényezőzés eltörlése mellett.

As előkészítő bizottság javaslata tetszéssel találkozott. Az indítvány többek között ezeket mondja:

Tekintettel a mai elviselhetetlen drágasági viszonyokra, amelyek a zenészt kétszeresen sújtják, azon szomorú körülménynél fogva, hogy a megélhetést a koldulásnál semmivel sem jobb, szegényteljes tényezőzéshez fűzi, azon egyöntetű határozatot hozták a temesvári népzenei zenekarok veze-

tői, hogy helyzetük javítása céljából teljes szolidaritást vállalnak és kívánják a mostanáig divó szegényteljes tényezőzés megszüntetése mellett napi fixszívetésnek megállapítását.

A zenészek ezt a kívánságukat szombaton délután terjesztik az érdekelte kávék és vendéglők elé.

Tébolydába záratott aradi uriaszony.

— Tárgyalás az aradi törvényszéken. —
Egy gondnokság alá helyezés különös története. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 23.

A sűrűn megismétlődő szanatórium bo'ránnyok között is feltűnést fog kelteni az az eset, amely egy aradi fiatal szép uriaszonnyal történt. Az illető a múlt ősz elején beköltözött Aradra és állandóan itt lakott, a korzón, a színházban naponta látható volt. Egyszerre azonban érdekes alkja eltűnt Aradról és e hirtelen távozás nyomán a legkülömbözőbb pletykák keltek szárnyra. Tudósítónk megállapította, hogy hova tűnt el a fiatal uriaszony. Kétségtelenül bebizonyult, hogy a vagyonos hölgyet a rokonsága szanatóriumba szállította és egy hónapot olyan gyógyintézetben töltött, ahol jobbra súlyos idegbetegeket szoktak elhelyezni. Az ügyvei az aradi kir. törvényszék is foglalkozott és a szanatóriumba internált hölgyet megfosztotta cselekvési szabadságától. Függetlenségét és rendelkezési jogát azonban néhány nap múlva visszakapja, mert bebizonyult, hogy magántébolydába szállítása indokolatlan volt. A feltűnő esetről a következő részleteket tudtuk meg:

Néhány évvel ezelőtt egy aradmegyei orvoshoz feleségül ment az akkor Ujszentannán lakott Kreidler Emilia vagyonos fiatal leány. A házasságban egyik fél sem találta meg, amire vágyott és kölcsönös megállapodással megindították a válópert és a törvényszék hamarosan el is választotta őket. Az elvált fiatal asszony Ujszentannán lakó rokonaihoz költözött, mert birtokainak nagy része azon a környéken feküdt. Az utóbbi években meguntta az egyhangú falusi életet és elhatározta, hogy Aradra költözik. Ingó vagyont pénzzé tette és közel negyedmillió korona készpénzt egy aradmegyei jegyzőnél férjénél levő nővére és sógorára bízta, hogy azok ugy gyümölcsöztesék a nagy összeget, mint saját vagyontukat szokták.

Kreidler Emilia 1911. őszén Aradra költözött és élénk részt vett a társaséletben. Néhány héttel a beköltözés után megbetegedett. Belső fájdalmakat érzett és orvosa tanácsára Berlinbe utazott, hogy megoperáltassa magát. Az operáció sikerrel járt, a német tanár konstataálta, hogy a szőke urhölgynek hasnyálmirigygyulladás (pancreas) volt. Rövid idő múlva teljes egészséggel visszajött Aradra. Nyugalmát azonban nem sokáig élvezhette, mert jobb karjában új fájdalmak jelentek és rokonainak kijelentette, hogy újra Berlinbe szeretnemeni fizikuma teljes megvizsgálása végett. Ezt nem helyeselte a rokonság, mert a külföldi utazás sok pénzbe került és különben is azt hangsúlyozták, hogy mióta az urinó Aradon lakik, jelentékeny összeget költött vagyonából. A hölgy azonban ragaszkodott a berlini uthoz, a rokonok viszont mindent elkövettek, hogy őt ebben megakadályozzák és arra szerették volna

rábírni Kreidler Emiliát, hogy költözzék vissza Ujszentannára. Amikor látták, hogy kívánságukat az elvált hölgy nem akarja teljesíteni elhatározták, hogy szanatóriumba fogják szállítani. Szívesen beleegyeztek a külföldi utazásba s azt mondták a gazdag rokonnak, hogy egy tekintélyes aradi orvos társaságában megehet az utat. Az orvosnak viszont elmondották, hogy a szép asszony idegei teljesen megromlottak és okvetlen szükséges szanatóriumba való szállítása.

— És beleegyezik ebbe Kreidler Emilia? — kérdezte az orvos.

— Azt hiszem nem! — felelt az egyik rokon — de hiszen épen azért jöttünk az orvos urhoz, hogy az ön segítségével Emiliát akarata ellenére is berigyük a szanatóriumba.

Az orvos azután felkereste Kreidler Emiliát és felvilágosította, hogy a karjában érezt fájdalom csillapítása végett injekciót kell alkalmaznia. Ezt az elvált uró nem ellenozte és az orvos nagymennyiségű hyoscyánt fecskendezett Kreidler Emilia testébe. Ettől a rendkívül erős kábítószertől a hölgy elaludt és mire felébredt, a budapesti Ringer-szanatórium egyik cellájában találta magát. Nagyon természetesen, hogy az elmebajosok közt nem jól éreztte magát az aradmegyei uró, dühöngeni, toporzékolni kezdett s ezzel még inkább megerősítette a szanatóriumban azt a gyanút, hogy közveszélyes őrlt. Oláh dr. és Fischer dr. elmeorvosok, akiket a Csávossy-ügyben való különös szereplésükről jól ismer a közönség, néhány pernyi vizsgálat után megállapították, hogy Kreidler Emilia elméje elborult és szükséges a Ringer-szanatóriumban való ápolása. November 21-én került a hölgy a Ringer-szanatóriumba és december 19-ig tartott az őrltek között való fogsága. Emilia asszony ugyanis december első napjaiban levelet csempészett ki Krenner Zoltán dr. aradi ügyvéd címére. A levélben könyörög, hogy szabadítsa ki az ügyvéd a tébolydából, egyben rokonainak is rimázkodik, hogy ne hagyják elpusztulni az őrltek között. Az ügyvédnek december 19-én sikerült kicsempézni az asszonyt a tébolydából és rokonai beleegyezésével a budapesti Batizfalvy-szanatóriumba helyezte el, ahol tudvalevőleg pihenni akaró emberek keresnek nyhülést.

Amíg Kreidler Emilia a Ringer szanatóriumban szenvedte át a napokat, Oláh és Fischer orvosok kitűnő bizonyítványa alapján az aradi kir. törvényszék a rokonok kérésére gondnokság alá helyezte őt. Saját vagyonához így természetesen nem juthatott az uró, hanem azt a gondnok, a saját testvére vette pártfogásába. A Batizfalvy szanatóriumban tudta meg ezt az elvált asszony és legsürgősebb dolga az volt, hogy az indokolatlanul elrendelt gondnokság alól feloldassa magát. Reiter Kamilló dr. elme- és idegyógyász, aki Moravosik tanár mellett teljesíti hivatását, hat izben órákon keresztül vizsgálta Kreidler Emiliát és kiállította róla a bizonyítványt, amely szerint a hölgy elméjének semmi fogyatkozása sincs, vagyonának vezetésére alkalmasnak tartja és egyáltalán nem olyan, mint akit gondnokság alatt lehet tartani. E szakvélemény alapján az ügyvéd beadványban kérte az aradi törvényszéktől a gondnokság megszüntetését. A törvényszék beszerezte a Batizfalvy-szanatórium főorvosának bizonyítványát is, amely egyik Reiter Kamilló szakvéleményével. Néhány nap múlva tartják meg a tárgyalást az aradi törvényszéken és határoznak a gondnokság megszüntetéséről.

TORVÉNYKEZÉS

§ Birói kinevezés. A király Székely Miklós ideiglenesen nyugalmazott VII. fizetés osztálybeli törvényszéki bírót, Rózsahegy rendezett tanácsu város polgármesterét, az aradi törvényszékhez VII. fizetési osztályba sorozott bírónak nevezte ki.

§ Az alkapitány. *Budapestről* jelentik: Valaha veszedelmes kalandornak volt Domány Gizella. Az elvirágzott féltudó hölgy, mikor már a szépségéből megélni nem tudott, szélhámosokra adta magát a mindenféle egy órnagynak, Gosztonyi Bélának az özvegyként szerepelt. Az ál özvegy, akit az előkelő Gozthonyi-család tagjának hittek, sok embert csapott be ezen a réven, de aztán, hogy többször a börtönbe került, pár évig hallani sem lehetett róla. Hat évvel szelött Domány Gizella valahogyan a közelébe férköszött B. közhadsergebeli kapitánynak, akivel rövid ideig együtt mutatkoztak az utcán is. Ettől fogva a szélhámosnő úgy szerepelt, mintha a kapitány felesége lenne és boltokban, ékszerésznél bevásárlásokat tett a kapitány kontójára, Domány Gizellát újra letartóztatták a törvényszék, Szepessy táblai bíró elnöklésével, ma tiltó föltette törvényt.

— Csak a kapitány ur kedvéért mondtam magamat az ő feleségének, — védekezett ma a ravasz vádlott.

— Mennyiben a kedvéért? — kérdezte az elnök.

— Mert „csak úgy“ élni egy nővel — felelte derűtlenséget kelte a ravasz hölgy — nem enged a „Standesheer“.

Egyébként, mondotta, szüksége sem volt a hitelszerzésre, mert bármennyi pénzt is kaphatott a századostól a ennek az aráját is csak azért zálogosította el egyszer, mert pillanatnyi pénzzavarában nem volt kéznél a kapitány.

Kihallgatták B. századost, aki kijelentette, hogy a maga részéről nem kívánja a vádlott megbüntetését, amihez azonban a többi károsultak ragaszkodtak. A bíróság Domány Gizellát, akinek Dushgyi Gyula dr. volt a védője, család és sikkasztásért félévi börtönrre ítélte. Büntetéséből azonban ötödfél hónapot kitöltöttnek vettek. Az ítélet jogerős.

§ Kávésok felelősége a dohányárusításért. *Budapestről* jelenti tudósítónk: A budapesti királyi tábla összes tanácsai Csathó Ferenc elnöklésével ma teljes ülést tartottak, hogy eldöntsék azt a kérdést, vajon az a kereszmáros, vagy az a kávé bűntetőjogilag felelőségre vonható e, akinek helyiségében a személyzet nem állami gyárból származó dohányterméteket árul. A királyi tábla döntése a következő: Az 1887. XLIV. törvényeikk 24. §-ában kimondott büntetőjogi felelőséghöz szükséges tényállás ki van az által merítve, hogy kávéházakban, vagy vendéglőkben alkalmazott személyek, vagy akár idegenek nem az állam gyáraitól származó dohánygyártmányokat árulnak.

§ Megvádolt nazarénus. *Lugosról* jelentik: Velics Márton volt torontálozori lakos terjesztette a nazarénus hitet és az ozorai hívők papjukká avatták a szentéletű férfit. Ám Velics csakhamar birtokot vásárolt a krassószörény megyei Betlenházában, odaköltözött és ezzel befejezte a hittérítői működését is. Ma a vádlottak padján ült, mert asszal volt vádolva, hogy múlt év szeptember harmadikán délelőtt tizenegy óra tájban vadászfegyverével agyonlőtte a *Kladovai* erdőben *Kozsokár Áron* óbédalungai fuvarost, kivel rossz viszonyban állott. Az esküdszéki tárgyaláson, mely két

napig tartott, huszonkét tanút hallgattak ki, de a vádlott bűnössége még sem nyert beigazolást. Letartóztatása a csendőrség előtt tett beismerő vallomásaiban alapult, de ezt azzal indokolta meg, hogy az őrsön három nap és három éjjel azzal kínozták meg, hogy nem volt szabad sem leülnie, sem pedig lefeküdnie. Több tanu amellett bizonyított, hogy Velics rögtön a csendőrségről való elbocsátása után többeknek elmondotta, hogy csupán azért ismerte be a neki imputált bűncselekményt, hogy a kinszástól megszabaduljon. Minthogy tehát a vádlott bűnössége nem nyert beigazolást, az esküdtek verdiktje után a törvényszék *felmentő ítéletet* hozott. Velicsét nyomban szabadlábra helyezték.

Aktuális emberek.

★

Kiss József.

A költő útjait
Virág borítsa el!
Ezer nyiló virág
A lantról száll miránk,
Mig lágyan énekel.

A szunyadó öröm
Fölbred hangjain
S álomba hull alá,
Mely szívünk szagátá,
Az életadta kín.

Ha oly magosba von
Bűbajos éneke,
Hol egy madár se jár:
Az a dalos madár
Legszebb dícsérete.

Ki volt, ki lelkünket
Leikével fölívé
Magas szférák felett
Elszálló képzelet
Szárnyán a nap felé!?

— Te küldtél a naphoz.
Magasztos éneket,
Több sugárt esdve ránk,
S szegény-szegény hazánk,
Dusabb kalászt neked!

Buvárként elmerülsz
Szívünknek tengerén,
Nem gyöngyöt keresni:
Igazgyöngyöt vetni
Az ihlet idején.

S néked mi kedvesebb:
Babér-e, vagy virág?
Élő, meleg dalér'
Nem holt, hideg babér,
De illet rózsáig!

A költő útjait
Virág borítsa el!
Ezer nyiló virág
A lantról száll miránk,
Mig lágyan énekel...

Csészi Imréné.

Lemondott elnök. Sajtóhiba következtében ma az jelent meg az Aradi Közlönyben, hogy *Egry Béla*, a pártönkivüli függetlenségi párt alelnöke lemondott állásáról és kilépett a csoportból. Ez a hírilyen formában téves, ugyanis *Károlyi József* gróf a párt elnöke mondott le és otthagya pártját, külföldre utazott.

Letartóztatott szédelgő.

(Aki Aradon egy évig álneven lakott.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 23.

Az aradi rendőrség ma letartóztatta *Horváth Sándort*, akit a budapesti törvényszék hamis tanuzás miatt több mint egy esztendő óta keres. Nehéz munka volt *Horváth* személyazonosságának és aradi szereplésének megállapítása, mert a detektíveknek csak hosszabb megfigyelés és *Green Nándor* főkapitánynak pedig csak kemény munka után sikerült rábizonyítania, hogy hamis néven él a múlt év április hónapja óta és olyan foglalkozást űzött, amely a közbiztonságnak éppen nem kívánatos.

A múlt év április 24-én a *Berosózyi-utca* 41. szám alatt vett lakást egy jó megjelenésű fiatal ember, aki *Horváth Sándor* nős utazónak, nejét pedig *Szabó Ilonkának* jelentette be, a múlt év május 4-én az *Árpád-tér* 4. számú házába költöztek. A pár gyanussá tette magát és viselkedése által felhívta a rendőrség figyelmét, mert megtudták a detektívek, hogy nem folytatnak kifogástalan életmódot. Olyan társaságokban fordult meg az ember, amelynek tagjait a rendőrség figyeli és ott, noha utazónak jelentette magát, azt mondotta, hogy egy budapesti pénzügyes részére pénzkölcsönöket közvetít. A nő az utcán vált gyanussá és ő reá vonatkozólag is olyan adatok jutottak a rendőrség birtokába, amelyek indokolták tettét, hogy állandóan szemmel tartták. Lakásán vendégeket fogadott és noha ez volt az egyetlen foglalkozása, elég bőven költek. A detektívek megfigyelésük alapján megállapították, hogy a férfi és a nő hamis neveket használtak úgy a bejelentésnél, mint más emberekkel való érintkezésben és nem a neje az ál *Horváth Sándornak*.

Green Nándor főkapitány a *Rendőri Közlöny* múlt esztendői számaint lapozgatva, úgy találta, hogy egy *Hoffmann Sámuel* ellen kiadott köröző levél személyleírása pontosan rá illik arra az egyénre, akiről detektívjei igen gyanus dolgokat jelentettek neki. Ma maga elé állította a férfit és a nőt és igazolásra szólította őket.

Az ál *Szabó Ilonka* csakhamar megvallotta, hogy *Libustyák Máriának* hívják és eljelen a budapesti törvényszék 1908-ban magánokirathamisítás miatt nyomozó levelet adott ki, mert a budapesti takarékpénztártól hamis felmondási lappal kisebb összeget osalt ki. Budapestben kávéházi felírónő volt és a nyomozás megszűnt, mert lefűlte büntetését. *Kaposvárt* ismerkedett meg az állítólagos *Horváttal*, onnan *Temesvárra* költöztek, ahol ő szállodai szobaasszony lett, a férfi pedig *Harkányi* néven, mint kisegítő pincér keresett nagy ritkán néhány koronát.

A férfi eleinte fennhangon volt csak hajlandó beszélni a főkapitánnyal, sőt kijelentette, hogy a feleletet meg is tagadja.

— Maga hamis tanuzás miatt bünvádi eljárás alatt áll és *Hoffmann Sámuelnek* hívják — mondotta neki a főkapitány.

— Bizonyítsa be a főkapitány ur, ha tudja — felelt a férfi, aki azonban egy pillanat múlva teljesen megtört és vallott, mert szembesítették vele *Libustyák Máriát*, aki fenntartás nélkül kijelentette, hogy ő tartotta el együtt-létük egész ideje alatt barátját, aki azonos az országosan körözött *Hoffmann Salamon*-nal és nem igaz, hogy ennek szülei baroszi dúsgazdag kereskedők, mint ahogy azt ő állította. A főkapitány letartóztatta *Hoffmann* és átkísértette az ügyészhez, ahonnan a budapesti törvényszékre szállítják.

Az üzletvezetőségi palota a Béla-téren.

— Megkezdődik az építkezés. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 23.

A Béla tér rendezésének sokat tárgyalt kérdése két nagyszabású építkezéssel áll kapcsolatban. Az egyik tervezett középület az állami főreáliskola új épülete lett volna, a másik pedig a Máv. aradi üzletvezetőségi palotája. A főreáliskola épületét újabban az Órártérre tervezik és így a Béla-térre csak az üzletvezetőségi palota kerül. Ennek építését azonban már nemcsak tervezik, hanem a legközelebbi jövőben meg is kezdik.

Az államvasutak aradi üzletvezetősége tudvaleg az Acsev. József főherceg uti palotájában bérelt helyiségekben van. A három utcára néző nagy palotának földszintjét és első emeletének legnagyobb részét az államvasutak üzletvezetőségi hivatalai foglalják el. Idő múltával azonban az üzletvezetőség is csak szűken és kényelmetlenül tudott elhelyezkedni a rendelkezésre álló helyen, másrészt az Acsev. fejlődése és tisztviselőinek ezzel járó szaporítása ennek a vasutvállalatnak hivatalos helyiségeit is szűkké tette. Így azután a Máv. üzletvezetősége és az Arad csanádi vasutak igazgatósága között megállapodás jött létre, hogy a bérletet 1913. november elsejével megszüntetik.

Az államvasutak igazgatósága ezzel egyidejűleg hozzáfogott az üzletvezetőségi palota tervezéséhez, miután erre a célra a Béla-téren városi telket kapott. A Máv. építésmérnökei már befejezték a tervek részletes kidolgozását és az igazgatóság jóváhagyta a terveket és a költségvetést. Az építés vezetésével megbízott mérnökök most már csak az idő teljes kitavasodását várják, hogy az építéshez teljes erővel hozzáfogjanak.

A tervekből megállapítható, hogy az üzletvezetőségi palota impozáns méretével és monumentális építéssel emelni fogja a Béla-tér ma még ugya sivár térségét. Az üzletvezetőségi palota kiemeletes lesz és homlokzatai a Boros Béniér felé fordul. Az épület stílusában az államvasuti épületek szokásos erőteljes és komoly jellege jut kifejezésre és a palota monumentális jellegét még jobban kidomborítja a főhomlokot szegletelt záró tornyos kiképzés. Az épületpánczák alapon emelkedik majd. Belső, utcai részén világos üvegfolysó fut körül minden emeletet és erre a folyosóra nyílnak az összes hivatalos helyiségek. A tervek készítésénél természetesen nemcsak szem előtt tartották, hanem az üzletvezetőségek berendezésében ohonos Máv. mérnökök gyakorlatából is tudták azokat a speciális beosztásokat, amelyeket az üzletvezetőség hivatalainak, osztályainak különleges rendeltetése megkíván. Ebben a tekintetben az új üzletvezetőségi palotát az eddig tapasztalatok és megfigyelések alapján tervezik. A Béla-térnek azt a keskeny szegletét, amire a tervezett palotát a Boros Béni-tértől elváltatja, parkká képezik ki és a kicsiny, de díszes és izlésesen tervezett park friss hargulatáv derűsége fogja tenni a komoly épület homlokzatát.

Az alapozási munkálatat március folyamán megkezdik és az építést olyan tempóban vezetik, hogy a palotát év végéig felépítik. A jövő év tavaszán a belső munkákat végeznék el, nyáron pedig a hivatalok berendezése és az átköltözés történné meg, hogy 1913. november ején akadályta-

larul elfoglalhatná új otthonát az aradi üzletvezetőség tisztikara.

Az üzletvezetőség mostani helyiségeit részint az Acsev. hivatalainak kibővítésére használnák föl. A megüresedő helyiségek nagyobb részét azonban az Acsev. lakásokká alakítja át.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színházi műsor:

Szombat: Kis gróf, operett. B) bérlet.

A cárnó.

Biró Lajos és Lengyel Menyhért új színműve.

Távirati tudósítás.

Budapest, február 23.

Eleve nagy érdeklődést keltett, hogy két olyan színpadot igazán ismerő író, mint Biró Lajos és Lengyel Menyhért, milyen darabot ír, ha összefog. Most már a premiér után megállapíthatjuk, hogy a két kiváló szerző társulásából az lett, aminek lenni kellett: nagyon hatásos, színdus, léktető cselekményű darab, amely az első pillanatban megfogja az embert és leköti az utolsó szóig.

A téma, ha nem is új: házasság. Egy színyornak a belső kétélét aknázzák ki a szerzők, a szív és a kötelesség összefüggését. Történelmi a háttér, történelmi a szálak, amelyekből a darab szövődött, de a főalak nem történelmi hitelességű, nehogy a mult ridegen megköthesse az írók kezét.

Az előadás egyike volt a legjobboknak. Csupa nagyszerű szerep, elsőrangú kezekben, Márkus Emma alakítása nagy és fényes sikert aratott, ugyisintén Gál Gyula bravúrosan megjátszott kancellárja. A szerzők elgondolásában nem élhetett finomabban ez az alak, mint Gál tökéletes alakításában, Beregi és Odry, Várady Aranka, Pethes, Rajnai mind méltán osztályosai a nagy sikernek. A premiér közönsége az egész estét végig tapsolta, a siker nagy és osztatlan volt.

* Kiss József, aki a Magántisztviselők Egyesülete vendégeként jön Aradra, az összes köznevelődési tényezők ünneplésében fog részt venni. A Kölcsey-egyesület, mely pár év előtt a nagy költő országos ünneplésében kivette a maga részét, a mostani aradi ünneplésben is részt vesz. A déli budapesti gyorsvonattal érkező költőt az egyesület nevében Krenner Miklós dr. alelnök és Szöllösi István titkár fogják fogadni. A Kölcsey-egyesület tagjai, akik a fogadó bizottságban részt venni óhajtanak, 12 óra után a vasúti állomás peronján fognak találkozni. A Kölcsey-egyesület hivatalosan is részt fog venni a Magántisztviselők Egyesületének esti multságán, ahol Kiss József legújabb művéből fog előadni.

* A vasárnapi utolsó filharmoniai hangverseny egyik főérdeklősége Szmeana Blanikja. Ez a „Hazám” o. szimf. ciklus utolsó része a Blanik nevű hegy mélyébe visszavonult huszita felkelők álmodozását és diadalmas felátadását eseti. A többi szám, u. m. Reifner, Mendelssohn és Massenet egy-egy műve teljessé teszi a műsor változatosságát. A filharmonikusok eddigi fáradozását, élükön Zellner Sándor karmesterrel, érthetővé teszi az a nagy érdeklődést, mely a vasárnapi hangverseny iránt mutatkozik, hogy már csak csekély számú jegy áll rendelkezésre Scherhág és Fia cég üzletében (Andrássy tér 14.)

* A halálhajú. (Az Uránia hétfői bemutatója.) A természetben lejátszódó események különös értéket adnak a mozgóképeknek. A legszebb kirematografikus képek azok, melyek

a tengeren játszódnak le. Hatalmas nagy kép. A halálhajú című dráma, mely egy pénzsovár hajóvállalkozó gastetteinek egész sorozatát hozza színpadra. Megrázó drámai hatású kép ez, melynek hétfői bemutatójára már most felhívjuk a közönség figyelmét.

* Koczián és az elmaradt Ysaye hangverseny. Temesvárról írják: A váratlanul elmaradt Ysaye-féle hangverseny érdekes vendéget hozott Temesvárra. Néhány hét előtt ugyanis, Temesváron tartózkodott Koczián, a világhírű hegedűművész, aki Bukaresztbe indult nagyobb hangversenyre. A városban sétálva, látta Ysaye Jenő hangversenyének hirdetését és elhatározta, hogy meghallgatja művész kollégáját.

— A napot nem fogom elfelejteni — jegyezte meg Koczián humorosan — mert február 22-én van a születésnapom.

Koczián időközben hangversenyzett Bukaresztben és legutóbb Fiumában tartózkodott. A dátumról tényleg nem feledkezett meg és tegnap pontosan megérkezett az ország másik részéből, hogy végigélvezze Ysaye művészetét, akit tizenegy év óta nem hallgatott.

Mily nagy volt azonban meglepetése, amikor a hangverseny elhalasztásáról értesült a megtudta, hogy a hangverseny: csak márciusban tartják meg. A híres Koczián-humor azonban felülkerekedett benne, nyugodtan összecsomagolt megint és a szavakkal üt a vonatra:

— Akkor majd visszajövök márciusban.

* Bernard Shaw páratlan sikerű vígjátéka „Nem lehessen tudni” már könyv alakban is kapható Juhász és Társánál Andrássy-tér 16.

* Sárkányölő Szent György. (Az Uránia slágerja.) Költséges kép az Uránia új slágerje: Szent György. Oriási összegeket emésztett fel ennek a képnek a szenírozása. Egész palotákat emeltek, a legapróbb részletekig gondos körültekintéssel, tömegek százait öltöztették fel olyan kosztümökben, mely teljesen egyesítik a hagyományokkal. Gazdság, pompa, fény, sehol semmi takarékoskodás, csakis így lehetett elérni azt az abszolút illúziót, amit ez a mesteri kép kelt a nézőben. Mikor színpadra a jelenetbe értek, hogy a burlangból előtört sárkányt kell kivégeznie Szent Györgynek egész lelkiismeret rabjai vagyunk a képnek. Minden idegünkkel figyeljük az eseményeket és az előadás végén nagy szenzáció benyomásával távozzunk az Urániából. A kinematográfia egyik legnagyobb csodája ez a kép. 175

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az Aradi Vendéglősök Ipartársulata március hó 5-én délután 4 órakor tartja közgyűlését a Fehér Kereszt szállodában, amelyre a tagokat tisztelettel meghívja az elnökség.

(*) Az Aradi Mérnök és Építész Egylet március 24-én, szombaton délután tartja évi rendes közgyűlését a Központi-szállóban levő kerthelyiségében.

AZ ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	—	287
Szerkesztőség (csak éjjel használható)		
Mellékállomás	—	181
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	—	181
Nyomda	—	181

HIREK.

A szép asszony öngyilkossága.

— A Lipótváros szenzációja. —

Lárvirati tudósítás

Budapest, február 23.

A Lipótváros egyik ismert szépsége: Pálmai Jenőné, született Kohn Margit követett el öngyilkosságot ma délután. A szép fiatal asszony lakásán forgópisztolylyal mellbellette magát és súlyosan megsebesült. Az öngyilkossági kísérletnek hamarosan híre jutott a Lipótvárosban és az exaltált asszony ismerősei izgatott érdeklődéssel fogadták a hírt.

Polnai Jenőné neve nem először került süttető szóbeszédbe ezzel az öngyilkossággal. Néhány hónap előtt a lipótvárosi chronique scandaleuse bőven foglalkozott az idegbeteg szép asszony esetével. Polnainénak akkoriban a budapesti ügyészség egyik dalias ügyésze udvarolt, még pedig a mindentudó pletyka bordák szerint nem eredménytelenül. Az ügyész és a szép asszony barátságáról hamarosan tudomást szereztek a Lipótvárosban, megtudta a dolgot a férj is, sőt megtudta egy fővárosi hetilap is, amely társasági szenzációkat keres. A lap cikket írt a szerelmi regényről és Polnai Jenő a cikk megjelenése után válókeresetet adott be felesége ellen. A válóper még nem ért véget.

Polnainé a válóper megindítása óta különválva élt férjétől és amint az öngyilkosságról értesültek, hozzátartozói azt hitték, hogy ez a válóper keserítette el. Utóbb azonban valószínűvé vált, hogy a hiszterikus asszony apróbb kellemetlenségek, jelentéktelen kis civódások miatt akart öngyilkos lenni.

A szép asszonyt a Herzel-aznatóriumba szállították és ott operáció útján eltávolították a golyót a sebből.

— Péter szerb király Gödöllőn. Belgrádból jelentik: Politikai körökben elterjedt hír szerint befejezett tény, hogy Péter szerb király a tavassz folyamán meglátogatja Ferenc Józsefet. A látogatás az eddigi diszpozíciók szerint áprilisban lesz és azt hiszik, hogy a szerb uralkodót a király Gödöllőn látja vendégül. Királyunk ugyanis a husvéti ünnepek után hosszabb tartózkodásra Gödöllőre utazik, amelynek klímája tavaly is jótékony hatással volt egészségi állapotára, ennek következtében, ha az eddigi diszpozíciók nem változnak, Gödöllőn fogja királyunk Péter szerb uralkodót fogadni. A szerb politikai körökben nagyon jó hatást tesz az uralkodók találkozásának híre.

— Királyi elismerés egy aradi tanárnak. Kara Győző, az aradi főgimnázium kiváló tanára a múlt év folyamán szakkörökben is nagy elismeréssel méltatott történeti munkát írt a Habsburg-Lothringen uralkodóház özanyja címmel. Ez a monográfia nemcsak a forráskutatás gazdagsága miatt, hanem a földolgozás elevenessége és érdekessége révén is hasznossá és élvezetessé vált és az Aradi Közlöny tárcarovatában a laikus közönség is örömmel olvasott abból néhány fejezetet. A történelmi munka rendkívül díszes és műipari szempontból is figyelemreméltó köntösbe öltöztetve Őfelsége családi hitbizományi könyvtárába került és ez alkalomból az uralkodó megengedte, hogy az írónak a legmagasabb köszönet tudtul adassék. Erről Varjassy Lajos polgármester a következő átiratban értesítette a tudós tanárt:

Kara Győző kir. főgimnáziumi tanár urnak Aradon. A főispán ur ömlesztésére 54—1912. f. e. biz. sz. megkeresése folytán értesitem Önt, hogy a „Habsburg-Lothringen uralkodó-

ház özanyja” című művéből felterjesztett példányt Ő császári és apostoli királyi Felsője és családhi hitbizományi könyvtár részére legkegyelmesebben elfogadni és megengedni méltóztatott, hogy ez alkalommal Önnek a legmagasabb köszönet tudtul adassék. Aradon, 1912. év február hó 21. én. Varjassy Lajos s. k. polgármester.

A mű díszes bekötése az Aradi Nyomda-résztulajdonosok könyvkötőosztályának ügyességét dicséri.

— Halálozás. Krivinaai Lonovics Gyula udvari tanácsos, dombegyházi nagybirtokos, Csánádvármegye törvényhatósági bizottságának tagja, ma éjjel 59 éves korában meghalt. Temetése vasárnap délelőtt lesz, amelyen egy vármegye, mint a battonyai járás képviselői magát. Az elhunyt jótékonyasága miatt általános szeretetnek örvendett. Két ízben is felszólítást kapott, hogy Csánádvármegye főispáni székét foglalja el, de nem tett ennek eleget, mert szerény ember volt, aki nem akart a közpályára lépni.

— Utcái botrányok Aradon. Megirtuk, hogy a múlt év december hónap 23-án Süs Dávid 76 éves menházi ápoló, volt aradi kádár-mester botrányos betörtetésével Ármán fűszernagykereskedő kirakatának ablakát és viselkedésével utcai botrányt okozott. Ma vont a ezért felelősségre az aggasztó Szathmáry Béla dr. rendőrbíró, aki előt kijelentette, hogy ő nem szokott koldulni és ezért azt hitte, hogy az 50 fillérenyi adomány, amit az üzletben kapott kevés és amiatt haragra gyuladt. Annak megállapítása céljából, vajjon Süs más alkalommal is kért-e könyöradományt, vagy csak egyszer jelelt meg a nagykereskedőnél, a bíró elhalasztotta a tárgyalást. — Ugyancsak utcai botrány okozásáért akart itélkezni Szathmáry dr. Mikolás István asztaloamester felett, akit Nádler Lajos aradi vállalkozó jelentett fel, mert őt és nejét az Andrássy térről a Forrai utcáig kísérte és mikor a molesztálás miatt Nádler őt felelősségre vonta, sértő szavakkal illette és inzultálta. A mai tárgyaláson Mikolás azzal védekezett, hogy ő botrányt nem okozott, annyi tény, hogy Nádlerrel régebbi idő óta feszült viszonyban van, mert ez az ő találmányát, fogkrémet tartalmazó fogkefét elkért tőle és mint a maga találmányát szabadalmaztatta. Ebből hírlapi polémia, majd sajtóper keletkezett, mert Nádler őt rágalmozás miatt feljelentette. Elismeri, hogy az utcán kísérte Nádlerékot, mikor az a Forrai utcában emiatt őt felelősségre vonta, csak annyit jelentett ki: „Ha valami mondani valója van, keressen fel a lakásomon.” A bíró új tárgyalást tűzött ki az ügyben, mert Nádler és neje időközben Aradról elköltöztek és a mai tárgyalásról távolmaradtak.

— Öngyilkosság. Halmagán Mihály susánfalvai földműves ma délelőtt vadászfegyverével agyonlőtte magát. Halmagán már régóta betegeskedett öngyilkosságát valószínűleg előzői elkeseredésében követte el.

— Másfél millió egy elhagyott podgyászban. Varsóból jelentik: A varsói vasútállomás peronján és várótermében felejtett podgyások között ma egy koffert találtak, amelyben 1.545.000 rubel értékű értékpapíros volt. Azonkívül egy Golowin Sándor névre kiállított utlevél. A rendőrség azt hiszi, hogy a koffert rablók felejtették és ott nem merik reklamálni, mert attól féltek, hogy ezáltal nyomukba jut a rendőrség.

— A Központi Szálloda átadásáról szóló híreinkre vonatkozóan Csermák Ágoston szállótulajdonos annak a közlését kéri, hogy ő nem adta át az üzletet, csak tárgyalások folytak, amelyekből azonban ő már vissza is lépett.

— Nem lesz munkáskizárás. Budapestről jelentik: A holnapra kitűzött gépgyári munkáskizárás, amely huszonegyezer embert fosztott volna meg a kenyertől — elmarad. A munkaadók és munkások között támadt differenciákat ma délelőtt véglegesen rendezték. A már ismertetett föltételek közt létrejött a béke a fegyvergyárban és az utolsó vitás pont a Magyar Belga-gyárban lévő bérkövetelés volt, amelyet azonban szintén elintézték.

— Életunt leány. Pankodán Silvia 16 esztendőse leány az Erzsébet-hidról ma a Marosba akart ugrani. Pavelka András rendőr akkor vette észre, amikor már a leány a hid korlátját átlépte, de még sikerült őt sz ugrásban megakadályozni. Küzdelem fejlődött ki a rendőr és az elkeseredett gyerekleány között és Pavelka, aki egy kézzel a korlátot tartva, másik kezével pedig a leány derekát erősen átfogva, kiabálására végre segítséget kapott és az elkeseredett teremtet biztonságba helyezték. A rendőrségen azt vallotta, hogy gyógyíthatatlan betegsége miatt akart megválni az élettől. Megígértették vele, hogy többé nem követ el öngyilkossági kísérletet és szabadon bocsátották.

— Ittas emberek garázdálkodása. Kellemetlen meglepetésben volt része tegnap este Braun Ferenc borossebesi lakosnak. Este feleségével együtt a szomszédokba mentek látogatni. Alig hogy távoztak, Tuék Ferenc és Kelemen József ismerősei jöttek hozzá ittas állapotban; ezek a zárt ajtókról azt gondolták, hogy Braun csak tréfából nem akarja őket beengedni és előbb az ablakot, majd az ajtót feszítették ki. Bemenne a szobába, lámpát akartak gyújtani, közben vigyázatlanságuk folytán a szobában tűz keletkezett és a butor egyrésze és sok ruhanemű meggyulladt. Szerencsére Braun hazaérkezett és még mielőtt a tűz nagyobb pusztítást okozott volna, sikerült azt eloltatni.

— Menyasszonyi kelegyek és alkalmi ajándékok legolcsóbb beszerzési forrása Hascher Mór Arad, üveg, porcellán, lámpa és díszműtárgykereskedése Andrássy-tér 20. Város és megyei telefon 568.

— Pénz farsangi szükségletekre, dcára a magas kamatlábnak, megis a régi olcsó föltételek mellett kapható ingatlanokra u. sz. tisztviselői és váltó kölcsönök Szűcs F. Vilmonál Karolina-utca 8.

— Legújabb francia és angol tavaszi divat és kalaplapok már kaphatók Jász és Tarsánál Andrássy-tér 16. sz.

— A Biró-féle „Havasi Gyopár Crém” Párisban. Egy elsőrangú és kiváló magyar szépítőszernak a kitüntetéséről értesülünk. A párisi hygienikus kiállításon a Grand Prix érdemkeresztjével, aranyéremmel és lizsoklevéllel tüntette ki a zsűri a dr. Biró-féle „Havasi Gyopár-Crém” készítményeket. E magas kitüntetés felülmúlhatatlan és legjobb ápoló-szereket érte és ezzel szinte bebizonyítja látjuk, hogy kozmetikai termékeinkért ne csak restelkednünk nem kell a külföld előtt de azok helyüket megállva, versenyképessé. 5098

— Aradmegye nagy fi térképe az új helységnevekkel, újabb leíratban vászonra huzva, lécekkal hivatalon opprobálva, 12 korona árban kapható Inusz I. és fia és Kerpel Izsó cégeknél. 928

— Hogyan óvjuk lábainkat? Mindenkit nagyon közelről érint a tégl, nedves időjárás. A leghamarabb fázik meg a láb, sok esetben megfagy ezáltal tuszem-bütyök képződik, úgy, hogy többé csipőt nem viselhetünk. Hogy ezeket a kellemetlenségeket elkerüljük, ajánljuk nőknek, férfiaknak és gyermekeknek a Moskovits „Anato” cipő viselését. Kapható a gyár fiókrakábjában Arad, Szabadságtér 18. szám.

— Csak Mauther-féle magvakat vásárolnak helyesen gondolko: számító gazdák és kertészek még akkor, ha mások olcsóbbak volnának, mert tapasztalatból tudják, hogy ez csakis a magvak vásárlására és a vevők kárára lehetséges. 6961

!! Hatóságilag engedélyezett végeladás !!

Összes raktáron levő kész cipőárui-
mat üzletfelosztás miatt minden elfo-
gadható árban kiárusítom.

KLEIN JÓZSEF
ARADON, PETŐFI-UTCA.
Városi és megyei telefon szám 826.

— Értésítés. Tisztelettel értesítem a tisztelt közönséget, hogy Vas János szabász ur tölem eltavozott és Windt János urat nyertem meg szabásznak, aki éveken keresztül külföldön, ugyisint itthon is nagyobb városokba, mint szabász működött és bármilyen kényes ízléssel kívánt öltöny elkészítésének megfelel. Mi után üzletemet felosztatom és szövetraktáramat kiárusítom, öltönyöket igen olcsó árban készítek. Özv. inokai Tóth Lajosné.

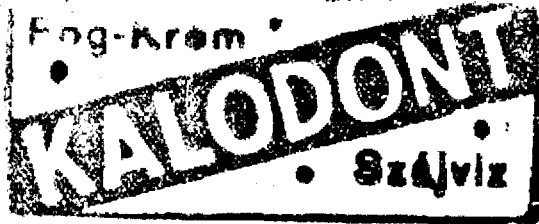
— A „Simai” fele gőzfürdőben vasárnapi nap a nagy uszoda kellemes meleg vízzel rendelkezésre áll a tisztelt közönségnek. 953

— Egész könyvtárakat és hangjegyeket vesz Kerpel Izso könyvkereskedése. 4871

— Olcsó üzleti könyvek Ingusz J. és Fia Weitzer János utcában egyesített könyv- és papírkereskedésében. Telefon 517. 6071

— Tavaszi divatlapok Kerpelnél. 4871

— 80 kötet könyvet havi 1 K. 40 f.-er (Videkre 2 korona 40 f.-ért) és 180 hangjegyet havi 2 K. 40 f.-ért ad kölcsönbe Kerpel Izso kölcsönző-intézete helyben és vidékre is. E ceg vásárol egész könyvtárakat. 4871

6913.

TARKASÁGOK

(Nem lehessen tudni.) Egy pécskai atyafi bejött Aradra a heti vásárra és miután a behozott gabonát jó áron adta el, elhatározta, hogy este elmegy a színházba.

Délelőtt sietett jegyet váltani, hogy jó helyet kapjon. Kérdi a pénztárnál Gondától:

— Aztán mit játszanak?

— „Nem lehessen tudni” — válaszolta Gondáné.

— Akkor adját vissza a pénzemet, mert ha itt még azt sem tudják, hogy mit játszanak, akkor inkább megvárom, míg Pécskára színészek jönnek.

(A festőművész talánya.) Ifjabb Vass Gusztávval, az Aradi Atlétikai Klub alelnökével és egy aradi ismert festőművésszel történt ez a kis történet. A humorka teljes megértéséhez szükséges tudni, hogy a szóbanlévő festő, akit röviden Lócinak nevezünk, a legmodernebb irányt képviseli a festészetben. Annyira hipermodern, hogy sokan nem tudják megállapítani egy-egy alkotásáról: mi az tulajdonképpen? Így aztán megtörténik, hogy valamely tájképre ilyen dícséretet kap:

— Brávó művész. Ez a női arc nagyon szépen sikerült.

Ez az ultra szecessziós művész a napokban viccet hallott. Régi viccet, rossz viccet. És ezt ő

„leadta” mindazoknak, akiket a balsors vele összehozott. Naponta legalább ötvenhatszor szólt így a művész:

— Tudok egy jó viccet. Zöld is, fán is lóg és énekel is. Mi ez?

A szerencsétlen médium, akinek ezt a művéssé beadja, persze rettentően tördeli a koponyáját a végre kijelenti, hogy a talányt nem tudja megfejteni.

— Nahát én megmondom. Az ami a fán lóg, énekel és zöldre van festve: az hering.

A hallgató elképedve feleli erre:

— De hát miért mondta, hogy énekel? Hiszen a hering nem énekel.

Erre kitor a kaogás a festőből:

— Persze, hogy nem énekel. Azt csak azért mondtam, hogy nehezebben lehessen kitalálni.

Ugy-e ez módtalanul kínos vicc. Aki hallja, leforrázva menekül. Lóci művész ma azt akarja, hogy ifjabb Vass Gusztáv is le legyen forrázva és neki is elmondta:

— Találja ki ezt a talányt. Zöld is, a fán is lóg és énekel is. Mi ez?

Vass Gusztáv úgy tett, mintha nagyon gondolkodnék a komplikált rejtvényen. Néhány pillanatra mulva ezt felelte:

— Zöld, a fán lóg és énekel? Ez csak Lóci-féle kép lehet.

(Frázis és gyakorlat.) Egy derék aradi polgárnak meghalt a felesége. Huszonhat évig élt férjével boldog házasságot.

A temetésen ékeesszólan beszélt a pap. Nemcsak a férj zokogott, köny jött még a hallgatóság szemébe is.

Erután a legszomorúbb aktusra került volna a sor. A koporsót már leeresztették a sírba s már egy pár göröngyöt is ráhánytak. A férj keservesen zokogni kezdett:

— Kedvesem várj rám! Én követni foglak, én nemsokára követni foglak!

Meghatott hangulat. Ebben a pillanatban azonban a férj megcsusszott s lezuhant a gödörbe. Most már ezt kiabálta:

— Emeljenek ki, emeljenek ki!

TANÜGY.

(—) Az Aradi Tanítótestületek Segélyalapja március 2-án, szombaton délután fél 5 orakor az olvasóteremben rendkívüli közgyűlést tart, melyre a tagokat ezúton tisztelettel meghívja az elnökség.

MULATSÁGOK.

(=) Toldi-bál. Az aradi sport egyesületek táncmulatságát mindenkori a legsikerültebb estélyek közé tartoztat. Ilyennek ígérkező mulatságot rendez február 24-én, szombaton este fél kilenc órakor, a Központi szállodában a rokonszenves Aradi Toldi Atlétikai Klub. A bál sikere érdekében agilis rendezőség működik.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

M. L. Pankola. Forduljon a nagyhalmgyi fészolgabiroshághoz, ott megadják a választ a kérdéseire.

R. Legközelebb.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZIEKEDÉS.

— Az aradi piac árai. 1 csomó saláta 1—10 fillér, 1 drb. kalarabé 2—10 fillér, 1 drb. kelkáposzta 2—8 fillér, 1 drb. tök — fillér, 1 kötés retek 2—6 fillér, 1 rakás spenót 6—10 fillér, — rakás sóska — fillér, 1 kiló burgonya 8—9 fillér, 1 drb. káposzta 10—50 fillér, 1 kötés vöröshagyma 4—6 fillér, 1 kötés foghagyma 6—9 fillér, 1 kötés zöldség 4—14 fillér, 1 drb. zeller 2—14 fillér, 4—5 drb. tojás 40 fillér, 1 liter tej 18—26 fillér, 1 csomó tehénturó 10—30 fillér, 1 liter tejfel 100—120 fillér, 1 kiló vaj 240—300 fillér, 1 drb. rántani való csirke 120—160 fillér, 1 drb. csirke sütni 200—220 fillér, 1 drb. tyuk 280—350 fillér, 1 drb. kappan 350—400 fillér, 1 drb. sovány liba 500—600 fillér, 1 drb. kövér liba 800—1200 fillér, 1 drb. sovány kacsa 250—300 fillér, 1 drb. kövér kacsa 500—600 fillér, 1 drb. pulyka 500—800 fillér, 1 drb. karfiol 10—50 fillér, 1 kiló fehér kenyér 30 fillér, 1 kiló barna kenyér 26 fillér, 1 kiló marhahus eleje 152 fillér, 1 kiló marhahus hátulya 163 fillér, 1 kiló pecsenye 195 fillér, 1 kiló borjúhús 200 fillér, 1 kiló borjú szelet 240 fillér, 1 kiló sertés hús 192 fillér, 1 kiló sertés karaj 200 fillér, 1 kiló zsír 184 fillér, 1 kiló szalonna 168—240 fillér, 1 kiló juhús 186—144 fillér, 1 kiló bányahús 160—180 fillér.

Aradi gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 23.

A régen ohajtott egyöntetű, kellemes tavaszi időjárás nem akar állapodni, holott az enyhe idő a vetésekre kedvező lenne. A gabonaüzlet irányzata lanyha.

Elkelt a mai piacon:

1200 mm. buza	10.50—10.60
300 mm. tengeri	8.50—8.60
— mm. rozsa	9.50—9.60
— mm. árpa	8.80—9.00
— mm. zab	9.20—9.30

As árak ötven kilogramonként, koronákban értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsze.

Távirati tudósítás.

Budapest, február 23.

Készárú.

Kínálat, vételre: gyenge, 8 ezer mm. tartott.

Hataridő.

	Déli	Északi
	árpiat	árpiat
Buza 1912. Aprilis	11.81—11.82	11.77—11.77
Buza 1912. Májusra	11.74—11.75	11.68—11.69
Buza 1912. Októberre	11.63—11.64	10.94—10.99

Tetra higénikus csecsemő
kelengye

főelárusító helye (legolcsóbb gyári árak!)

Bársony Andor
harisnya-, kötött és szövött-
áru üzletében kaphatók 5061

Arad, Szabadság-tér 17. sz. Telefon 642. sz.

Ross 1912. Aprilisra	10 70—10 71	10 65—10 66
Ross 1912. Októberre	8 31—8 32	8 26—8 29
1912. májusra	8 3—8 94	8 89—8 90
1912. Aprilisra	10 27—10 28	10 26—10 27
Zár 1912. októbert	8 56—8 57	8 54—8 55

Budapesti értéktőzsde (Táv. Jelentés).

Február 23

Magyar aranyjárdék 4 ^o / _o	99 90
Magyar koronajárdék 4 ^o / _o	89 95
Magyar koronajárdék 3 ^o / _o	78 40
Magy. földt. h. m. kötvény 4 ^o / _o	91 —
Horrát-sszavon földt. h. m. kötvény	92 25
Magyar nyereséménysorsjegy kölcsön	210 —
Tiszasszab. és szegedi sorsjegy kölcsön	149 —
Osztrák járadék papírban	90 20
Osztrák járadék eszűtbe	13 30
Osztrák járadék aranyban	114 —
Osztrák koronajárdék 4 ^o / _o	90 20
1880. évi osztrák államzsorsjegy	159 —
Osztrák magyar bankrészevény	19 78
Magyar hitelbank-részevény	869 75
Osztrák hitelbank-részevény	656 75
Osztr.-magy államv. r. r. r. r. r.	35 —
20 frankos arany (Napoleonkor)	19 08
Német birodalmi marka	117 60
London vista	140 90
Páris vista	95 35
20 márkás arany	28 51

Felelős szerkesztő:

Bolgár Lajos.

NEMZETI SZINHÁZ

Szombat, 1912. február hó 24-én

B. 4. let.

R. 4. let.

A kis gróf.

Operette 3 felvonásban. Irta: Martos Ferenc. Zenéjét szerette: Dr. Rényi Aladár Karnagy: Tilger Árpád. Rendező: Polgár Sándor.

SZEMÉLYEK:

Agárdy Guido Győző A.	Zapolya	Polgár S.
László. Ha	Huszár K.	Kulcsár L.
Howard	Neogrady D.	Csáky F.
Miss Carter	Várnainé.	Kállai
Rózsi	Dióssy Nusl.	Mimi
Csitiráné	Benkőné.	Dr. Hennery
		Cseh F.

Kezdete este 7/8 órakor.

URANIA

Mozgófénykép színház.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadságtér mellett.)

Ma szombaton, 1912. február 24-én:

1. Triesztből Portoig Természet után. — 2. A gazdag nagybácsi. Humoros. — 3. Aki utóljára nevet, legjobban nevet. Humoros. — 4. Sárkányölő Szt. György. A legszebb legerda 2 felvonásban. Sláger kép.

Előadás-ünetben:

A szerelem gyermeke. 3 felvonásban.

Előadások d. n. 1/6 órától kezdve este 11 óráig. — Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fill., IV. hely 40 fill., V. hely 20 fillér. — Az előadásra bármikor be lehet menni.

APOLLO SZINHÁZ

az Andrassy-téri új Lloyd-palotában.

Urania Magyar Tudományos Színház aradi szinpadja.

Ma szombaton, 1912. február 24-én:

1. Tripoliszi háború. Aktuális felvétel. — 2. Szerelem és becsület. Katona drán a 3 felvonásban. Szenszációs érdeklőzést izgató sláger kép. — 3. Az életmentő kacagás.

Az előadások kezdete délután 1/6 órától folytatlagosan 11-ig tartanak. — Helyárak: Páholy ülésenként 1 kor. Zártszék 1 kor. I-ső hely 80 fillér, II-ik hely 60 fillér. III-ik hely 40 fillér, IV-ik hely 20 fillér. — Hölgyek kéretnek a nézőtérre kalap nélkül megjelenni. — Műsört ingyen kapni a jegyszédőknél. — Saját zenekar. — Ruhátár. — Buffet.

NYILTTÉR.*

Az „Aradi Közlöny” 1912. február hó 22-én megjelent 42. számában „Gyujtogatás nemzetiségi gyűjtőkötetéből” címen Tótváradról megint szenzáció kerül a napilapokba. Kiról szóljon a szenzáció másról, mint Tomutia jegyző urról és pedig, mint magyar érzelmeinek (12...) martirjáról. Az ő dolga, hogy kenyerét mivel biztosítja s mi közünk sincs hozzá, de az már nagyon is közelről érdekel, hogy a hír informálója bennünket gyujtogatással hoz kapcsolatba. Es indít arra, hogy addig is, míg a biróság előtt veszünk magunknak elégtételt a bir. alávaló terjesztje ellen, tiltakozunk az alap-talan meggyászolás ellen s kijelentsük, mikép valótlán, mintha Tomutianak valaha magyar érzelmei miatt, — amelyek kétes értékiek, — bántódása lett volna, hogy a tüzeset ennek folyamánya s hogy annak szellemi szerzői mi volánk. Alap-talan állítások az ő és Turcu lelkes ur üldözése vonatkozó híresztelések, ugyszintén azok is, amelyek alulírott Mircu Aurél tanítóra vonatkoznak és az esperesi zsinattal, meg a tótváradai dalárdával kapcsolatban közöltettek. Ugyan mivel üldözhetőek mi Tomutiát, mikor a hatalom és az üldözéshez szükséges eszköz az ő kezeiben van? Ugyan milyen magyar-remán egyesítést csinálhatna Tomutia, mikor Tótváradon egyetlen magyar ember sincs. Elenkezőleg áll a dolog! Ő üldöz és a hatóságok tudnak megmondani különösen azt, hogy mit kell nekem s Tieran Sándornak nyel-nem tőle. A „Tribuna” ban sem mi támadtuk meg Tomutiát és társait, hanem ők és alulírott Tieran Sándor csak védekezés céljából voltam kénytelen a „Tribuna” vendégszeretetét igénybe venni Tomutia és társai azon vádjá ellen, hogy én nem vagyok jó román, mert Tomutianak és társainak olyan korrek (l) a magukterítése, hogy a román lapokban rossz románok, a magyar lapokban pedig azítatornak igyekeznek bennünket feltüntetni.

Most is az a szándékuk, hogy ellenünk gyűlöltre indítsák a magyar publikumot, bennünk keresik a gyujtogatót, mert — ugy látszik — nehezebb esik Tomutianak azt beismernie, hogy valami személyes ellensége az okozója az ő kárának ellenben a martiromság, az üldözés kigondolása neki népszerűséget szerez s kárát is megtéríti talán a biztosítási összegben felül. Az ilyen magatartáshoz nem fér kommentár és még jobb illusztrálására a be nem vallott, de tisztán álló célnak szolgálhat az a tény is, hogy Horga Juonnet is szerepelteti a nemzetiségi „üldözéseiről” szerkesztett komédiájában.

S egény asszony, mennyire üldözheti Tomutiát s mennyire félhet ez tőle?... Igazán „vakulj magyar!” politika s csak arra vagyunk kiváncsiak, meddig tart ez még? Különbben a maga rendjén többet! Tótvárad, 1912. február 22-én. Czárán Sándor, Mircu Aurél.

GYÖRGY MENYHÉRT
ÉS TÁRSA

275

Elegáns SZABOTT AR!
Angol raglánok,
Selyem köpenyek,
Posztó-felöltők, TELEFON 855.
Leányka kabátok,
Gyermek kabátok,
Angol costumeok,
Trotteur costumeok, 23
Leányka-costumeok,
Divat-aljak. SAJÁT MÜHELY!

Arad, Andrassy-tér 8. szám.
A Minorita-templommal szemben.

* Az ezen rovat alatt közöltékekért nem vállal felelősséget a szerkesztő.

DIVAT

Levélpapírok

Legujabb, legszebb kivitelben dobozonként 8, 6, 4 és 2 korona helyett 4,2 és 1 koronáért árusítatnak

amíg a készlet tart
INGUSZ L. és Fia

könyv- és papirkereskedésében

Weitzer János-utca

Telefon 517.

Helybeli

képeslapok

darabja

4 és 2 fill.

Képes

művészkarthyák

leszállított árban.

Egy 7 és egy 3 szobás modern lakás kiadó. Bővebbet az üzletben.

Sztanity György kövezési, utépitési, csatornázási

856 építési vállalkozó és kövezőmester
ARAD, Kelemen-tér 6. szám.

Elvállal és készít mindennemű és ezekkel kapcsolatos munkákat bárhol, a legolcsóbb áron, a legelőnyösebb feltételek mellett.
Költségvetések díjtalanok.

Költőkádék figyelmébe!
 Világos világítással berendezésűket
collárokkal
 együtt kedvező áron eladóak
 mellett szőlő és szőlőszőlő
KOCH DANIEL,
 világhíres szőlő és telefonterendezési vállalkozó
 Arad, Deák Ferencz-sz. 42.

Stock-Cognac
 Medicinal
 hivatalos ólomzárral ellátott palackokban mindenütt kapható.
 5375
CAMIS és STOCK
 gőzüzemi gyárából
BARCOLA.

Kereskedelmi gyakorlattal
 bíró gép- és gyorsírásban jártas

Leány helybeli nagy vállalatnál
 márc. 1-re állást nyer

 Ajánlatok **PONTOS** jelige alatt a lap kiadóhivatalába kéretnek.

Figyelje meg! **Állandó étkezésnél a**

„Dózsakenyér”

5859
 mely jó hatással van a gyomorra és az emésztésre.

Hatóságilag eng. végeladás!

HOFFMANN SÁNDOR
 ARAD, SZINHÁZ-ÉPÜLET.
 Telefon szám 10.

Kiárusít
 nagy mennyiségű, nem selejtes **árakat**
 mindenkinek ritka alkalom kínálkozik csakis készpénz ellenében beszerezni. Egyes tárgyak minden elfogadható árért adatnak el.

E héten csipke és szalag maradékok!
Kiárusítás csak rövid ideig tart.
 23 mtr. vég vászon 6.—, 6.50, 7.—, 7.50 minden celra alkalmas minőség.
 Schroll-féle sifonok nagy választék, finom asztalneműek, abrosz és szalvéták leszállított árban
 Női tavaszi köpenyek 7.50—9.50 frt. minden színben vannak.
 Leányka posztó gallér kapucnival 2.50 kezdve.

Fekete és barna gyermekharisnyák meglepő árban.

Kinai császárkeverék
 Thea
 10 deka 60 krajcár.
 Egyedüli lerakat
Németh Imre
 cukorka kereskedésében.
 Főüzlet:
 Forray-utca 2 a. sz.
 Fiók üzlet:
 Andrassy-tér Központi szálloda mellett.
 Telefon 418.

Hirdetmény.

A régi aradi pályaudvar lebontási vállalatnál téglák, cserepek, épületfák, deszkák, gerendák, lépcsők, parketták, ablakok, ajtók, tetőpléh, falkapcsok stb. stb. igen olcsón kaphatók. 1049

Szép száraz téglatörmelék ingyen!
 Bővebbet a helyszínen Czárth művezető urnál.

Varga Kálmán
 női divatterme, Aczél Péter-utcza 2.

Párisi és Londoni szövetségű újdonságai megérkeztek.
 A hölgyközönség szives figyelmébe ajánlom. 991

Csak a minőség

révén lett világhírű a valódi

PALMA kaucsuk-cipősarok

Palmakaucsuk ágybetét minősége

Millio

ember használja

Köhögés

rekedség, hurut, elnyálkásodás, torokhurut, fullasztó és görcsös köhögés ellen a

Kaiser-féle mellpasztillát

„3 fenyő” jeggyel.

6050 bizonyítvány orvosoktól és magánemberek elismerő levele a legjobb ajánlás a biztos sikerre és közkedvelésre. Egyetlen hasonló készítmény sem tud ilyen hatást elérni. Különösen kellemes és jóízű cukorka. — 20, 40 és 60 filléses dobozban

Kapható: Guterl Földes Kelemen, Hajós Árpád, Rozsnyay Mátya, Breuer Frig, Vojtek Kálmán és Ring Lajos gyógyszerárakban Arad, Zombory János gyógyszerár a Szentháromságban Uj-Szt. Anna, Adler gyógtárban, M.-Pécskán, Ors. Kezsd., Pankóta, Toffert Károly gyógyszerárak, — Zsigmondovics Géza Iria gyógyszerárak Lippa, Vojtek és Weiss drogeriája Arad, Rokvain János gyógyszerárak Ó-Pécska és Székely Zoltán gyógyszerárak Csermő, Bauer Károly gyógyszerárak Kovermes.

alkalmi vétel és eladások

Ékszer- és ékszertárgyakban

Arad és környékén, Arad legnagyobb óra- és ékszerárakban

Deutsch Izidor

Óra- és ékszerár, Veltzer János-utca, Minorita-palota

Zálogadóulák

Arad és környékén, gyémánt és ébéléses tárgyak a legmagasabb árban megvételnek vagy más tárgyra átcsereztetésnek. TELEFON 438.

2660—1912. kh. sz.

Hirdetmény.

A szín- és bérház környékén közlekedők életbiztonsága és testi épségének megóvása érdekében az Atzél Péter-utcában a teherszállító járművekkel való közlekedést betiltom és elrendelem, hogy a Szabadság-térről az Andrássy-térre, vagy ellenkező irányban közlekedő összes teherszállító járművek a Vörösmarty-utcában kötelesek haladni.

Kivételt képeznek azon járművek melyek a Atzél Péter-utcában való lerakásra szállítanak, vagy onnan el visznek terhet.

Elrendelem továbbá, hogy a szín- és bérház mind a négy oldala mellett levő utakon, illetve utcákban a teherszállító járművek akár teherrel megrakva, akár üresen vannak lépésben kötelesek haladni.

Akik ezen rendelet ellen vétnek, a fennálló törvények értelmében büntetendők.

Ezen intézkedésem a főúti közlekedés szabályozása tárgyában 27227—1911. sz. alatt kiadott rendeletemet, valamint azon fennálló rendelkezést, mely szerint a Forray-utcában minden jármű lépésben köteles haladni, nem érinti.

Arad, 1912. évi február hó 8-án.

Sarlot. főkapitány.

78—1912. g. sz.

Arlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági székének a Lovarda-utcában Shone csatorna készítése iránt folyó évi 26-án d. e. 10 órakor arlejtést tart.

Kikiáltási-ár: 802 korona 30 fil.

Bánatpénzül leteendő a kikiáltási-ár 10 % a készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban.

Arlejtés n részt venni csak írásbeli ajánlatokkal lehet.

Az írásbeli ajánlatok lezártan nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az arlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az arlejtési feltételek gazdasági tanácsnok úrnál az arlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1912. évi február hó 5-én tartott üléséből.

A gazdasági szék.

Valódi brünni szövetek

az 1912. évi tavaszi és nyári idényre.

Egy szelvény 3-10 m. hosszú teljes férőruhához (kabát, nadrág és mellény) elegendő, csak

Egy szelvényt lehetke szalonruhához 20.- Kért, azintugy illetőszövetet, turisztalódnét, sehem-kamagant stb. gyári árakon küld mint megbízható és azolid cég mindenütt ismert posztógyári raktár.

Siegel-Imhof, Brünn.

Minták ingyen és bérmentve. Az előnyök, a melyeket a magánvevő élvez, ha azövetazüskéjét közvetlen Siegel-Imhof cégnél, a gyári piacon rendel meg, igen jelentékenyek. Szabott legolcsóbb árak. Örökös vállalat. Mintahöz, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen friss árúban.

DISZMŰMUNKÁK

MONTIROZÁSOK

IRÓMAPPÁK.

TELEFON 151. SZ.

ARADI NYOMDA RÉSZEVÉNY TÁRSASÁG

KÖNYVKÖTÉSZETE

Arad és környékén vasúti palotájában

ÁRJÁNJUK A LEGMODERNEBB GÉPEKKEL FELSZERELT

KÖNYVKÖTÉSZEINKET, HOL A LEGEGYSZERŰBB BEKÖTÉSTŐL FOGVA A LEGFENYVESEBB KIÁLLÍTÁSÚ

DISZKÖTÉSEKET TUDJUK KÉSZÍTENI.

DISZDOBOZÓK

FÉNYKÉPTARTÓK

AMATŐR KÖTÉS.

Ezen rovatban minden nap
szert belkötésnek 200 és 200.
Egyéb belkötésnek 200 és 200.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadóhivatal: József t. 20. sz.
Kiadóhivatali telefon: 151. sz.
Szerkesztőség: 257. sz.

Ezen rovatban felvételre a kiadóhivatalba, 144-ért az apró hirdetések posta útján is küldendők — a nyilvános a szöveg elír — vagy levélbéli útján. Tudakozásnál a hirdetés száma mindenkor közzé van.
A hirdetés megadásánál (a jellegétől függően) felvilágosításra szolgál a kiadóhivatal, az esetben, választékot megadandó. Az apróhirdetések díja a szöveg és a színek számától függően minden nap 4 fillér, ha a hirdetés több napra tart, a legkisebb díj 20 fillér. A legkisebb díj 20 fillér. A vastagabb betűkkel kívánt szöveg a kiadóhivatalnál megrendelendő. Az apró hirdetések előre fizetendők. A hirdetés a kiadóhivatalban díjazással megrendelendő. HIRDETÉSEK ESTE FÉL 6 ÓRÁIG VÉTELEK FEL.

LEVELEZÉS.

Drágicza Livia

hétfőn hat óras reggeli vonatnál
várlak, biztosan gyere be. Géza.
1160

Szép fogakat

ápolni kell. Legajánlatosabb Vojtek
és Weisz Dentolla fogorvos. 1-5251

Kézfőköttős

az adott címen levele van. 24. és
27-én ismét 8-tól az U-ban leszek,
kézcsok. 1150

Gummi cikkek

legfinomabb minőségben Vojtek és
Weisznál. 1-5251

KIADÓ LAKÁS.

Ha kiadó lakása van,
Hirdesse e rovatban.

Első emeleti

lakás az Andrássy-téren banknak,
vagy más intézetnek május hó
1-ére kiadó. Bővebbet a kiadóban.

Egy hat szobás

modern utcai lakás fürdőszobával
május hó 1-re kiadó. Bővebbet
Farkas Abrahamnál Lázár Vilmos-
utca. 1045.

Boros Béni-tér 20. számú

bérházban az I-ső emeleten egy
3 szobás lakás, fürdőszoba és
egyéb mellékhelyiséggel azonnalra,
a II-ik emeleten egy 3 szobás
erkélyes lakás, fürdőszoba és egyéb
mellékhelyiségekkel május 1-re,
azonkívül 3 üzlethelyiség azonnal
kiadó. Bővebb értesítést Laendler
Aladár gőzfűrésznél irodája nyújt.
1098

Egy háromszobás lakás

minden hozzátartozóval együtt má-
jus 1-re Boros Béni-tér 22. sz. alatt
kiadó. 1115

Lakás fertőtlenítést

legolcsóbban, legjobban végezheti
Vojtek és Weisz fertőtlenítő sze-
relvel. 1-5251

ALKALMAZÁST KERES.

Nincs állása?

Alláshoz jut, —

ha az Aradi Közlöny-ben hirdet.

Egy teljesen

megbízható leány elárúsitónői állást
keres. Cím: Csokonai-u. 20. 1120

Egy középkorú

iparos özvegye magányos urnál
gazdasszonyi állást keres. A ház-
tartás minden ágában jártas, vál-
lalkozik egy kisebb háztartás ön-
álló vezetésére. Nem annyira fi-
zetést, mint otthon óhajt, hova
6 éves kis fiát is magával vi-
hetné. 1161

ALKALMAZÁST NYER.

Ha alkalmazottat keres,

Az eredmény sikeres, —

ha az Aradi Közlöny-ben hirdet.

Ügynökök

fix fizetés és magas jutalék mel-
lett — kik a magyar, német és
román nyelvet bírják — ajánl-
kozhatnak „Jó kereset” jelige
alatt a lap kiadóhivatalába. 1144

Nevelőnő

kerestetik Aradra két elemi iskolai
gyermek önálló tanítására. Aki
zongorát és franciát is oktat,
előnyben részesül. Cím a kiadó-
hivatalban.

Biztos és állandó állást

nyerhet oly fiatal kereskedő, ki a
magyar, német és román nyelvet
is bírja. Ajánlatok „Biztos jövő”
jeligével a lap kiadóhivatalába in-
tézendők. 1148

Kereskedelmi gyakorlattal

bíró gép- és gyorsírásban jártas
leány helybéli nagy vállalatnál
március 1-re állást nyer. Aján-
latok „Pontos” jelige alatt a lap
kiadóhivatalába kéretnek.

Jómodoru

leány irodai teendőkre, kezdő fi-
zetéssel, rögtön felvétetik Stern
varrógépraktárában, Boros Beni-
tér 8. 6668

16-17 éves leány

egy 3 és fél éves gyermek mellé
és könnyű házi dologra kerestetik.
Cím a kiadóhivatalban. 1149

Egy ügyes,

lehetőleg keresztény vendéglős,
(korcsmáros) azonnalra óvadékkal
kerestetik. Cím a kiadóba. 1184

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Ha venni, vagy eladni akar

— eredményt úgy ér el hamar,

ha az Aradi Közlöny-ben hirdet.

Tökmag

és tökmagolaj kisebb-nagyobb
mennyiségben kapható Bontzos La-
jos olaj-malomtulajdonosnál Nagy-
szalonta. 471

Finom vakolat,

valamint kavicsos homok kapható
Porczán Lajosnál Hajó-utca, régi
keményítőgyár udvarában. 1055

Divatlevélpapírok

legújabb, legszebb kivitelben dobo-
zoként 8—, 6—, 4— és 2—
korona helyett 4—, 2— és 1 kor-
nánál árusítatnak, amíg a készlet
tart Ingusz L. és Fia könyv- és
papirkereskedésében, Weitzer-utca.
Telefon 517. Helybéli képeslapok
darabja 4 és 2 fillér. Képes mű-
vészártyák leszállított árban. 555

A borvédő

megvédi csapon álló megkezdett
borát ecetesedés, virágzás és min-
dennemű borbetegségek ellen. Voj-
tek és Weisz. 1-5251

Butor,

egy modern új mahagoni ebédlő be-
rendezés eladó. 1112

Az első aradi 112000 kötetből

álló kölcsönkönyvtár számos ujdön-
ságot magyar, német, francia és
angol nyelvben tartalmaz Minden
folyóirat, divatlap, Tolnai világ-
l. pja összes kedvezménytel min-
dig raktáron. Krausz Paulin könyv-
és papirkereskedésében, színház-
épület. Telefon 511. 4481

Párisi divatalbum

a legjobb 770 tavaszi színes mo-
del képpel 2— kor-ért kapható
Pichler Sándor könyv és papirke-
reskedésében Arad, Szabadság-tér
1. sz. 2551

Butor eladás.

Ebédlő asztal, székek, előszoba,
szekrény, konyha, kredenc stb.
olcsón megvehető gróf Apponyi
Albert-utca 7. I. em. 2. 1153

Kopott parket

tükörfényes lesz, ha azt Vojtek és
Weisz parket-pasztájával dörzsöl
fel. 1-5251

OKTATÁS.

Gyakorló és vitagyorsírási tanfolyam.

Március hó 1 én gyakorló és vita-
gyorsírási esti tanfolyam veszi
kezdését. Azok részére, akik gyors-
írási tudásukat tökélesíteni akar-
ják. Mérsékelt tandíjak. Ziffer Sán-
dor Józseffőherceg-ut 7. I. em. 4904

Ha pocsékos a ruhája
csak a „Purinált” használja. Vojtek
és Weisz-tól. 1-5251

ÜZLETEK.

Kiadó

sarok üzlethelyiség, szép világos,
nyugodt 2 butorozott utcai szoba
Luther Márton-utca 1. sz. a., eset-
leg azonnal is átvehető. 5182

Üzlethelyiség

május hó 1-étől kiadó. Bővebbet
Karácsonyi Márton uri szabónál,
Weitzer János-utca 8. 765

Egy jóforgalmu

trafik, tőzsde, papirkereskedéssel
egybekötve a Szabadság-tér sar-
kán azonnal eladó. Hunyadi-utca
1. szám. 851

Vidéken

(Arad közelében) egy hosszú év
óta fennálló jóforgalmu fűszer- és
vegyeskereskedés trafikkal, el-
költözés miatt, nagyon jutányo-
san átadó. Cím a kiadóban. 1117

Makón

(Csanádmegye) egy kitűnő for-
galmu, kisebbeszerű vendéglő nagy
portával és házzal, az egész ház
alatt pincével, elköltözés miatt,
nagyon jó feltételek mellett, ház-
zal együtt, azonnal eladó. Makó,
Zöldfa-utca 37. sz. 1163

Ernyő, fűző, egyenes-
tartó és haskötő kü-
lönlegességek készítője

Varga D. Dani
Arad, Andrássy-t. 20
Telefon 808. szám.

Üzletáthelyezés!

Van szerencsém igen tisztelt megrendelőimet és a n. é. közönséget értesíteni, hogy katonai egyenruházati és angol **uri szabó üzletemet** Weitzer János-utca (főpostával szemben) helyeztem át. 772

További szíves pártfogást kér, kitűnő tisztelettel!

Karácsonyi Márton
katonai és angol uriszabó.

APRÓ HIRDETÉSEK folytatása.

INGATLAN.

Kürtös (Kurtles) községben (Aradm.) egy ház, ahol 12 évig vegyes kereskedés volt 3 szobás lakással és mellékhelyiségekkel bérbeadandó, esetleg eladó. Bővebb felvilágosítást a tulajdonosnál: Iszpravnik Liviusz. 1017

Darányi-utca 2. számú ház szabad kézből eladó. Bővebbet Edelmüller, Magyarád. 1142

KÖLÖNFÉLE.

Lovarda-u. 1. sz.

I-só emeleten egy 4 szobás lakás hozzátartozó helyiségekkel, a hátsó udvarban egy raktár és egy műhelyhelyiség május 1-re kiadó. Ugyanezen házhoz egy házmeszterő kerestetik. 1145

Minden ragyog, ha Raport fémtisztítót használ, Vojtek és Welsztól. 1-5251

1755—1912.

Hirdetmény.

A gazdasági gépek tulajdonosainak érdekében közhírré tesszük, miszerint az 1907. XIX. t. c. 3. §-a azt rendeli, hogy minden géptulajdonos a maga költségén köteles az összes gazdasági gépeknél alkalmazott összes munkásokat, ideértve a gépészt is, az Országos Gazdasági Munkás és Cselédségpénztárnál baleset ellen biztosítani, kivéven, ha meggyőződött arról, hogy az illető munkás a most jelzett pénztárnál mint I. vagy II. csoportbeli rendes, vagy rendkívüli tag, vagy a 120 filléres hozzájárulási díj lefizetése mellett, mint gazdasági cseléd, baleset esetére már különben is biztosítva van. Ha a gép tulajdonosa ezen kötelezettségének nem tesz eleget, ezen mulasztásából eredő teljes kárért a munkásnak, illetőleg a jogú ódának akkor is felelős, ha a munkaközben bekövetkezett baleset körül őt különben semmiféle mulasztás nem terheli.

A törvény értelmében a gazdasági gépeknél dolgozó munkások biztosításaért a felelősség még abban az esetben is a géptulajdonost terheli, ha akár valamennyi gépmunkást, akár azoknak csak egy részét is nem a géptulajdonos, hanem a cséplető gazda állítja a géphez.

Az iparigazolvány váltására köteles cséplőgép-vállalkozó mindazokat az alkalmazottait, akiket ő maga fizet, az illetékes kerületi munkásbiztosító pénztárnál tartozik biztosítani, ellenben azokat a munkásokat, akiket a cséplető gazda ad a vállalkozó gépe mellé, a vállalkozó nem a kerületi munkásbiztosító pénztárnál, hanem az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédségpénztárnál tartozik biztosítani.

A gazdasági gépmunkások kötelező biztosítására vonatkozó bővebb felvilágosítást és utbaigazítást Dr. Angel István városi I. aljegyző tb. tanácsnok mint hatósági megbízott ad.

Arad, 1912. január 27.

A városi tanács.

Ház- és telek-eladás.

Orczi-utca 26. és 27. számú ház és két ház-telek szabad kézből eladó. 1103

Értekezni lehet ugyanott vagy a Scherhag Testvérek virágüzletében

Csillárok, Villamos felszerelések legelőszóbban Diamant-nál

Ataói Péter-utca 2. (korábban)

2429—1912. kh. sz.

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város rendőrkapitányi hivatala által közhírré tétetik, hogy a selyem tenyésztés védelme és selyemgubók beváltására vonatkozó hirdetmények az érdekeltek által a városházán a hirdetési táblán megtekinthetők.

Tenyésztés végett és eperfa csemetékért jelentkezni Lapuska Demeter Sága Pécskai-ut 6. szám alatti lakosnál lehet.

Arad, 1912. évi február hó 8-án.

Sariót,
főkapitány.

Használt ólom
megvételre kerestetik.

Braun N. Antal

Ajánlja a n. é. építető közönségnek dusan felszerelt

festékraktárát,

továbbá építőanyagokat, u. m : cement, mész, vakolati köport, fedőcserép, stucatur-nádfonat, betoncsövek, cementburkolati lapok stb. stb. legelőszóbb árakon.
Gipsz saját körösbányai gipszgyárából.

Arad, Boros Béni-tér 7. (Telefon 387.)

Egy fiatal fűszerkereskedő-

segéd

azonnali belépéssel alkalmazást nyer román nyelvismerettel Schönbrunn Albert-nél Kétegyháza. Ugyanott egy jó fiu tanulóknak felvétetik. 1159

Árlejtési felhívás.

A m. kir. belügyministerium műszaki osztálya (Budapest, I. Tarnok-utca 8.) a m. kir. földmívelésügyi miniszter ur ad 55299—1910. számú rendelete alapján 1 árlejtési kut létesítését ezandékolván, erre nyilvános árlejtést hirdet.

A furás az Arad melletti csálai állami szőlőtelepen munkaadó által kijelöltendő ponton készítenendő, előirányzott mélység 450 méter, a befejező (végleges) csörrakat külső átmérője 4" azaz 102 mm.

A kijelölt ponthoz legközelebb eső mélyfúrású kutak Aradon 450 m.) vannak. Ajánlatot csakis az erre a célra szolgáló úrlapon lehet tenni, mert ettől eltérő ajánlatok figyelembe vételét nem fogják. Az ajánlati úrlapon az alkalmazandó csövek anyaga, külső és belső átmérője és kapcsolási módja pontosan megadandó.

Ajánlati úrlap, furási feltételek és szerződésmintá a m. kir. belügyministerium műszaki osztályánál (Bp. I. Tarnok-utca 8.) díjtalanul kapható.

Csakis oly vállalkozók ajánlata vétetik figyelembe, kik hivatásszerűleg foglalkoznak a kutturással.

Ajánlattevők tartoznak bánatpénzzel egyezer koronát, vagy ilyen értékű s állami munkálatoknál óvadékképes értékpapírt letétbe helyezni. A letétnyugta az ajánlatához csatolandó.

Az ajánlatok legkésőbb 1912. év március hó 15-ig a m. kir. belügyministerium műszaki osztálya címére, zárt borítékban "Ajánlat a csálai szőlőtelep mélyfúrású kutjának építésére" címmel küldendők vagy andandók be, később távirati úton érkezett, vagy utóajánlatok figyelembe nem vétetnek.

A beérkezett ajánlatok nevezett műszaki osztály helyiségében 1912. év március hó 15-én 11 órakor fogják felbontani. A felbontásnál az ajánlattevők vagy meghatalmazottjaik jelen lehetnek.

Az ajánlattevők ajánlataikkal a 83000—1907. B. M. számú Közszállítási Szabályrendelet értelmében a végleges döntésig kötelezettségben maradnak.

Az osztály fentartja magának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül az árakra való tekintet nélkül szabadon fog választani, esetleg a furás létesítése tárgyában másként intézkedik.

Budapest, 1912. február 17.

1151

Első emeleti lakás

az

Andrássy-téren
banknak, vagy
más intézetnek
kiadó.

Bővebbet a kiadóban.

Birkenheuer Miklós

Arad, Deák Ferenc-u. 40a.

(Vass-szállodával szemben.) Telefon 890. 813

UJ ÜZLET

Ajánlja ujonnan megnyílt fűszer- és csemegeárkereskedését, melyet hosszú évi tapasztalatai révén a mai kor igényeinek és helyesen értelmezett közszükségletnek megfelelően szerelte fel.

Raktáron tart: friss prágai sonkát, karajt, finom felvágottat, mindennemű csemege-sajtokat, francia és magyar pezsgőket, ugyszintén Cognac és likőröket, déligyümölcsöket. Vérbélü narancsot és tiroli almát

ÚJ DROGERIA!

- Legjobb beszerzési forrása és dúsan felszerelt
- raktára az összes bel- és külföldi pipere-,
- illatszer, háztartási és betegápolási cikkeknek.

Angol, francia és német gyártmányu illatszerek:

London: Atkinson, Bayley és Crown Perfumery. — **Páris:** Cottan & Cie, Houbigan, Piver, Roger & Gallet, Cotty. **Hamburg:** G. Dralle. **Berlin:** G. Lohse. **Köln:** F. Mülhens. **Grác:** H. Kielhauser. **Prága:** F. Prochaska, stb. elsőrangú cégektől.

Arccrémek, arcvizek, arc-festékek, arctörölőpapír, puderek, pirosítók, fehéritők, folyékony puder. ■
Puderkönyvek, puderező szarvasbőrök.

Angol, francia és magyar gyártmányu fogkefék. ■

Fog- és szájvizek, fogcrémek, fogpasták. ■

Hajtük, csaitok, fésük, kefék nagy választékban.

Hajvizek, hajfestékek, hajporok, brillantinok, hajkenőcsök, hajgöndörítők. ■

Kölni vizek, kölni sók, Fürdő-viz és szobaillatosítók.

Körömápolási kellékek, ollók, reszelők, csiptetők stb. darabonként és tokban (etui). Körömpasták, porok és vizek.

Szivacsok (természetes és gummiból) szivacsstartók, mosdóruhák és keztyük. Pouders, fogpor, fogkefe és szappantartók stb.

Valódi angol rumok!

Valódi angol teák!

Magyar és francia cognacok.

Liqueur és rumkivonat.

Kötszerek az összes sebészeti és szülészeti cikkek. ■
Gummi-áru. ■

Valódi hollandi cacao. Az összes tápszerek.

Fém-, padló-, cipő-tisztító és fényesítő pasták és viaszok. ■
Cipőruhák és kefék. ■

„ANGYAL” DROGERIA

TÖRÖK ANDOR ÉS TÁRSA

ARAD, ANDRÁSSY-TÉR 20. SZÁM.

A MEGYEHÁZZAL SZEMBEN.

TELEFONSZÁM 900.

„VICTORIA“ takarékos és hitelintézet mint részvénytársaság ARADON.

Meghívás.

Az intézet alapszabályainak 17. §-a értelmében az intézet helyiségében Aradon, (József főherceg-ut 2. sz.) 1912. évi március hó 3-ik napján délelőtt 10 órakor tartandó

XXIV. évi rendes közgyűlésre

a t. részvényes urak tisztelettel meghívotnak.

T á r g y s o r o z a t:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése és az 1911. évi mérleg megállapítása.
  2. A tiszta nyereség felosztása iránti határozathozatal.
  3. Két igazgatósági tag és két felügyelő-bizottsági tag választása.
- A személyesen vagy meghatalmazott által a közgyűlésen résztvenni

ohajtó t. részvényesek ezennel felkértem, miszerint az alapszabályok 22. §-a értelmében a közgyűlésen való részvételüket és illetve megbizotti minőségüket az igazgatóságnál a közgyűlést megelőzőleg legalább 24 órával bejelenteni sziveskedjenek.

Arad, 1912. évi február hó 19-én.

Az igazgatóság.

Vagyon Mérleg- és vagyonkimutatás. Teher

	Korona	fill.	Korona	fill.	Korona	fill.	Korona	fill.
Készpénz	293083	15						
Giro-számlán	255038	55	548121	70				
Más pénzintézeteknél elhelyezett tőkék			262913	93				
Leszámított váltók álladéka			18438141	36				
Jelzálog-kölcsönök			3055436					
Folyószámlai kölcsönök értékpapir és jelzálogfedezettel			1232293	56				
Előlegek értékpapirokra			59340					
Értékpapir-tárca:								
500.000 kor. n. é. „Pesti hazai első takarékpénztár egyes.“ 4 ^o / _o községi kötvény ... .. à 90	450000							
100.000 kor. n. é. „Egyesült bpesti fővárosi takarékpénztár“-i 4 ^{1/2} / _o záloglevél ... .. à 96	96000							
24500 kor. n. é. „Hazai bank r.-t.“ 4 ^{1/2} / _o kam. kötvény ... .. à 96	23520							
20 drb. „Osztrák-magyar bank“ részvény ... .. à 1600	32000							
100 drb. „Ustrednj banka ceskych sporitelen“ részvény ... .. à 400	40000							
50 drb. „Magyar pénzintézetek központi hitelbankja“ részv. à 1000	50000							
60 drb. „Hungária aradi pamutáru gyári“ részvény ... .. à 500	30000							
Különféle pénzintézetek és vállalatok részvényei	143720		865240					
Intézeti ház Aradon József főherceg-ut 1. és 2. sz., fiókintézeti ház Kisjenőn és más ingatlan vagyon ...			380395	40				
Adóssok			33484	89				
Leltár leirva								
Hátralékos kamatok			7840	93				
			24883207	77			24883207	77

Arad, 1911. december 31-én.

Dr. Oncu Miklós, s. k.
vezérigazgató.

Raicu Sebő, s. k.
aligazgató.

Moldovan János, s. k.
könyvelő.

A I g a z g a t ó s á g:

Veliciu Mihály, s. k.
elnök.

Giorogariu R. Román, s. k.
alelnök.

Dr. Ciaolan Miklós, s. k.

Dr. Demian Aurel, s. k.

Trutia Péter, s. k.

Vatianu Traján, s. k.

Secula Axent, s. k.

Diamandi József, s. k.

a „Solidaritatea“ szakrevizora.

A felügyelő-bizottság:

A fenti számlát megvizsgálva, helyesnek találta.

Dr. Ispravnic Szever, s. k.

Dr. Ardelean Cornél, s. k.

Dr. Német János, s. k.

A felügyelő-bizottság jelentése:

Tisztelt Közgyűlés!

A kereskedelmi törvény és az intézet alapszabályainak megfelelőleg 1911. üzleti év folyamán tartott üléseinkben megvizsgáltuk a „Victoria“ takarékos és hitelintézet összes üzleti ágait, úgy a központban, mint a fiókintézeteknél és mindenütt rendet és példás pontosságot találtunk.

Osszegegyeztettük a mérleget, a nyereség és veszteség számlát és a leltárakat a fő- és segédkönyvekkel és ezeket rendben és mindenben helyeseknek találtuk.

Ezek alapján, az igazgatóságnak a 282079 kor. 14 fill. nyereség felosztására vonatkozó indítványát egyetemben többi indítványával elfogadjuk, és a közgyűlésnek is elfogadásra ajánljuk.

Kérjük ezek után a tisztelt közgyűlést, hogy a lefolyt 1911. üzleti évre úgy az igazgatóságnak, mint a felügyelő-bizottságnak a felmentvényt megadni méltóztassék.

Arad, 1912. február 21.

A „Victoria“ takarékos és hitelintézet felügyelő-bizottsága:

Dr. Ardelean Cornel, s. k.

Dr. Ispravnic Szever, s. k.

Dr. Német János, s. k.